BIBLIOTECA VERDE
Nr. 23

Constantin PAPANACE

GENEZA SI URMARILE REVOLUTIEI LUI TUDOR VLADIMIRESCU

(COMEMORARI SEMNIFICATIVE)

EDITURA "ARMATOLII"
CETATEA ETERNA
1973

B I B L I O T E C A V E R D E

N°23

G E N E Z A Ș I U R M A R I L E
R E V O L U Ț I E I
L U I
T U D O R V L A D I M I R E S C U

Constantin PAPANACE

EDITURA "ARMATOLII"
CETATEA ETERNA
1973

CUVANT INAINTE

In paginile ce urmează, reproducem conferinţa "Lupta şi mitul lui Tudor Vladimirescu" ţinută la 7 Octombrie 1972 la Freiburg, cu ocazia inaugurării noului local al Bibliotecii Române, in cadrul temei generale, "Geneza şi urmările revoluţiei lui Tudor Vladimirescu".

Conferinţa se va publica in Buletinul Bibliotecii Române aflat in pregătire, Intrucât insă amintitul buletin se difuzează in număr limitat, cu deosebire la instituţii culturale, am găsit necesar să reproducem această conferinţă, care are un caracter comemorativ, atât in buletinul "Orientări pentru Legionari", cât şi in colecţia "Biblioteca Verde". In felul acesta, comemorarea "Domnului Tudor" la 150 aniversare a revoluţiei sale, se va face intr'un cadru ceva mai cuprinzător.

In legătură cu pregătirea acestei comemorări, reproducem o notă cu unele considerente preliminare, publicată in buletinul "Orientări pentru Legionari", (nr.129 Ian.-Martie 1971), prin care se denunţau manevrele greceşti puse la cale prin organizarea aşa zisului "Sympozium greco-Român" la Salonic, menit pentru "Reabilitarea Fanarioţilor" din partea istoriografii româneşti. Unele precizări făcute atunci, vin să complecteze conferinţa ţinută un an şi jumătate mai târziu pe care o reproducem in acest volum. Se scria atunci, sub titlul: "REABILITAREA FANARIOŢILOR"(SPRE UN REGIM RESERIST CRIPTO-FANARIOT?).

In luna Ianuarie a.c.s'a imlinit 150 de ani de la revoluţia lui Tudor Vladimirescu. Acest eveniment epocal, Neamul Românesc de pretutindeni va trebui să-l sărbătorească cu toată amploarea şi măreţia cuvenită. Este ştiut că de la această revoluţie naţional-socială se reinoadă firul istoriei româneşti intrerupt de trista epocă fanariotă şi se crează premizele pentru România modernă. Asupra acestei comemorări vom reveni pe larg poate cu alt prilej. Deocamdată ne mărginim să semnalăm şi să denunţăm unele fapte care indică destul de clar, că se incearcă de cripto-fanarioţii infiltraţi prin felul lor linguşitor şi in mădularile actualului regim Reserist o reabilitare a Epocii fanariote. Incercări in acest sens s'au făcut

şi în trecut sub regimul "moşieresco-capitalist" când domina "pătura suprapusă". Impotriva acestor încercări însă s'au ridicat mulţi intelectuali români, descendenţi spirituali ai lui Eminescu, în frunte cu inimosul Aurel C. Popovici. Scria acesta: "Se apropie suta de ani de la moartea lui Tudor. Şi totuşi,acea civilizaţie fanariotă, atât de dezastroasă pentru noi, fu preamărită chiar acum câţiva ani de la Tribuna Ateneului Român din Bucureşti".(Naţionalism sau Democraţie,p.43). Eminescu prevăzuse asemenea tentative când scria despre "restabilirea fanarioţilor de acum pe căi piezişe". Aceasta în cadrul regimului "burghez". Nimeni nu-şi putea închipui însă că asemenea tentative se vor produce sub un regim "socialist" care îşi caută legitimitatea tocmai în revoluţia lui Tudor Vladimirescu, victima uneltirilor fanarioţi. Mai ales într'un moment când fac caz că socialismul reşerist are şi o dimensiune naţională! Şi totuşi încercări pentru reabilitarea Fanarioţilor se fac şi acum -cum scrie Eminescu- "pe cale piezişe".

In preajma comemorării a 150 de ani de la revoluţia grecească a lui Ipsilantis şi contra revoluţia românească a Domnului Tudor, Institutul Grec de Studii Balcanice din Salonic a luat iniţiativa unui "Sympozium Româno-grecesc" care s'a ţinut la 21-25 Oct. a.t. Nu încape îndoială că inspiratorii acestei iniţiative au fost diverşiii Kondurakis, Kanarakis şi alte venituri de aceeaşi speţă, care astăzi reprezintă ştiinţa şi Ţara Românească pe la diferitele congrese ţinute în ţările din Sud-Estul european, unde se desbat problemele istorice ale popoarelor din această regiune a Europei.

Cum ne informează prin "Glasul Patriei"(10 Nov.1970) aprigul antifanariot de altă dată, C.C.Giurescu, astăzi decăzut la rolul de simplu paravan, la acest sympozion "a participat din partea românească o delegaţie de 24 de persoane formată din membri titulari şi corespondenţi ai Academiei de ştiinţe sociale şi politice a Republicei Socialiste Române, profesori universitari, cercetători ştiinţifici principali ai institutelor Academiei, pre-

cum şi doctori în ştiinţele istorice....Din zecile de comunicări ţinute şi din observaţiile ce le-au însoţit, în discuţia publică, au rezultata câteva concluzii de caracter general. S'a relevat, în primul rând, importanţa culturală a epocii... Au fost şi Domni remarcabili ca, de pildă, Alexandru Ipsilanti.... Sub raportul instituţional şi social, trebuie subliniată desfiinţarea rumâniei... De remarcat şi înmulţirea instituţiilor filantropice - spitale, orfelinate, azile - precum şi începutul preocupărilor edilitare şi urbanistice".(p.4).(Nota n.-toate sublinierile din acest citat sunt ale autorului-).

Profesorul C.C. Giurescu nu ne spune însă dacă din numeroasa delegaţie a savanţilor reserişti a căutat vreunul să explice dece după atâtea binefaceri,totuşi, "de la 2 milioane - cum remarcă Eminescu - populaţia scade sub fanarioţi la 175.000".(Vol.2,p.197) Nu ne spune fiindcă nu s'a ridicat nimeni şi nici dânsul,să explice ştiinţific fenomenul. Se naşte întrebarea: n'au pus lucrurile la punct din politeţă faţă de amfitrioni (noblesse oblige!); au fost complexe de inferioritate, tare moştenite din timpul iobăgiei sub fanarioţi şi încă nevindecate?; sau au primit dispoziţii de la "Ceauşeştii" căzuţi în mrejile linguşitorilor cripto-fanarioţi spre a evita punerea de probleme iritante pentru amfitrioni? Poate spre a fi pe plac şi Moscoviţilor!

Oricum, şireţii cripto-fanarioţi au calculat bine efectul când au întins cursa "Sympozionului" de la Salonic. Au obţinut ceeace au urmărit: omologarea din partea Românilor a tezei greceşti prin reabilitarea epocii fanariote care tinde şi la diminuarea importanţei revoluţiei naţional-sociale a lui Tudor Vladimirescu. Că s'a mers pe această linie, se poate vedea şi din cele ce au urmat.

In calendarul istoric-cultural publicat după acest "Sympozion" în "Glasul Patriei" din 10 Ianuarie a.c., se scrie textual:

"La 18 Ianuarie se împlinesc 150 de ani de când Pandurii,având în frunte pe Tudor Vladimirescu, încep marea răscoală antifeudală şi antiotomană". Ori, adevărul istoric arhicunoscut este - cum scria când era liber şi Prof. C.C. Giurescu - că " Tudor dădu un manifest către ţară spre sfârşitul lui Ianuarie 1821, arătând că

se ridică împotriva asupritorilor norodului care erau Grecii; dădu un altul către Turci, asigurându-i că nu s'a răsculat împotriva lor".(Istoria Românilor, p.339.)

Tendinţa cripto-fanariotului care a redactat nota pentru calendar apare clară: se foloseşte termenul generic "antifeudală" spre a include şi pe"boierii care simţiau româneşte cu care Tudor începuse tratative"(Idem p.340). In acelaş timp se nesocoteşte cu vădită rea credinţă manifestul către Turci prin care îi asigura că Românii nu s'au răsculat împotriva lor. Această îndrăzneală de a falşifica istoria dovedeşte cât de mare a devenit influenţa lor în treburile reseriste. S'ar putea ca această falşificare făcută într'o publicaţie destinată Exilului să fi pornit din dorinţa de a menaja susceptibilitatea cripto-fanarioţilor din refugiu, care, infiltraţi pe la aşa zisele "partide istorice", pe la posturile de radio occidentale sau în fruntea unor publicaţii zise "democratice", joacă rolul de "intransigenţi". Ori,-cum scrie Eminescu- "fac pe patrioţii", spre a reveni iar ca "pătură suprapusă" în cazul când se restaurează vechiul regim "capitalisto-burghez". Cum relevam într'un număr precedent al "Orientărilor", una din aceste publicaţii,"Vocea Libertăţii"(Nr. 153 din Oct. 1956), la pagina scrisă în greceşte, nu se sfia să califice pe Tudor Vladimirescu cu epitetul de "trădătorul" lui Ipsilantis. Dealtfel, o serie de fapte premergătoare neruşinatei încercări amintită mai sus, pentru falşificarea istoriei naţionale româneşti, marchează crescânda influenţă a cripto-fanarioţilor în treburile Reseriste. Să enumărăm câteva:

1).- Furibunda campanie de denigrare a Căpitanului şi a Mişcării Legionare, adică a unei mişcări care continuă revoluţia naţional-socială iniţiată de Tudor Vladimirescu, infuzând-o şi cu spiritualitate creştină, fapt care tinde să saneze mediul conrupt unde putea prospera această lume parazitară;

2).- Invitarea ostentativă la Bucureşti a profesorului Daskalakis - cel care preconiza masacrarea sau deportarea populaţiei româneşti din Grecia - spre a ţine conferinţe la Ateneu şi vizita comunităţile greceşti din Ţară precum şi lichidarea şcolilor şi Bisericilor româneşti din Macedonia;

3). Lichidarea Bisericei române Unite care constituia o punte spre spiritualitatea creştină a lumei latine şi atitudineaplină de vrăjmăşie contra oricărei încercări de unire a Bisericei lui Hristos, ţinând isonul a celor mai de ură otrăviţi prelaţi greci sau ruşi îmbibaţi de sectarismul fanariot sau pravoslavnic;

4). Şi, în sfârşit, falsificarea istoriei naţionale româneşti spre a a reabilita domnia Fanarioţilor,adică cea mai mare pacoste care s'a abătut vreodată asupra încercatului popor român,pacoste pe care vor să o continue şi astăzi.

Apare ca o ironie a istoriei ca un partid socialist care are ca bază "lupta de clasă" să se lase manevrat de cripto-fanarioţi proveniţi dintr'o "clasă" sau "pătură suprapusă" a cărei corupţie, venalitate şi rapacitate împotriva poporului român a rămas de pomină. Desigur şi corupţia care a infectat regimul reserist de aci purcede. Date fiind infiltraţiile cripto-fanariote în exilul românesc, nu este exclus să se încerce şi în acest sector liber, tot "pe cale piezişe" reabilitarea epocii fanariote. Perspectiva pare cu atât mai probabilă cu cât, cum se ştie, "Eteria" lui Ipsilantis era, dincolo de limbajul "ortodox" al proclamaţiilor,tot o asociaţie cu rădăcini în hrube. Se înţelege că şi "fraţii", în virtutea solidarităţii lor proverbiale, ar exercita toată influenţa lor pentru reabilitarea epocii fanariote, ori cât de tristă ar fi amintirea ei.

Românii liberi din exil, indiferent de crezul politic sau confesiunea religioasă, au datoria acum, la comemorarea a 150 de ani de la revoluţia naţional-socială a lui Tudor Vladimirescu,să denunţe falsurile comise de cripto-fanarioţi şi să restabilească adevărul istoric. In mod deosebit această iniţiativă trebuie să o ia Societăţile Academice şi Instituţiile de cercetări româneşti care nu sunt infectate de influenţa fanariotă. Tema revoluţiei lui Tudor Vladimirescu şi urmările ei pe plan politic, social,moral şi economic, ar putea fi un foarte oportun subiect pentru congresele sau adunările lor. Este o datorie imperioasă de la care nici un Român nu s'ar putea sustrage fără a nu păcătui faţă de neamul său."(Orientări)

Cu mâhnire trebuie să constatăm că din păcate,cu excepţia câtorva care au pomenit de lupta Domnului Tudor la 150-a aniversare a revoluţiei din 1821, majoritatea a celor din Exil a ignorat acest mare eveniment politic pentru istoria modernă a Neamului românesc.

Fapt curios că aceiaşi nebăgare de seamă s'a observat şi în RESERE totul mărginindu-se doar la "Sympozionul greco-român", unde delegaţia română condusă de Prof. C.C. Giurescu a minimalizat lupta lui Tudor Vladimirescu, spre a omologa teza istoriografiei greceşti care l-a prezentat pe Tudor Vladimirescu ca un agent al Eteriei greceşti pe care a trădat-o. Ce forţă ocultă a orchestrat această sintonie în conspiraţia denigrării sau a tăcerii ?

In paginile ce urmează încercăm să dăm o desluşire acestui fapt. La textul conferinţei rostite s'au adăugat câteva note precum şi un articol comemorativ cu titlul "Comemorări semnificative":(Revoluţia lui Tudor Vladimirescu şi Mişcarea Studenţească : 1821-1922) care a fost o urmare firească a acestei revoluţii.

C. P.

LUPTA ŞI MITUL LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Introducere.

In cadrul temei generale "Geneza şi urmările revoluţiei lui Tudor Vladimirescu", mi-am luat permisiunea să facem câteva consideraţii în legătură cu lupta şi mitul Domnului TUDOR, puse în discuţie în ultimul timp, la a 150-a aniversare a revoluţiei sale.

De la început, ţin să precizes că nu sunt un specialist în materie. Hotărîrea de a trata acest subiect a pornit din unele nedumeriri care, desigur, trebuie să le fi avut şi alţi Români. Vorbesc, deci, de pe poziţia unui Român care vrea să se lămurească şi să lămurească, punând în discuţie această problemă.

In preajma cele de a 150-a aniversare a revoluţiei lui Tudor Vladimirescu, a avut loc la Salonic între 21-25 Oct.1970,un sympozion greco-român. Cu acea ocazie, au făcut spre confruntare , comunicări, diferiţi istoriografi români şi greci. Din această confruntare bilaterală - cum rezultă din darea de seamă a publicaţiei "Revue des études sud-est européennes" -(Tom.IX,nr.4,1971)- s'a produs- (cităm): "un reviriment în istoriografia modernă faţă de perioada fanariotă, timp îndelungat strivită sub un dispreţ, istoric explicabil, dar numai puţin sumar şi pasional".Revirimentul se referea la mitul lui Tudor Vladimirescu. De fapt, pregătirea acestui revirime nt începuse cu vreo 15 ani în urmă. In acest sens, au contribuit - cum era de aşteptat rămăşiţele fanariote ca Nestor Camariane(nepotul lui Demostene Rusu),Condurache,.. Acum însă, s'a păşit la omologarea oficială, spre a desăvârşi capitularea integrală a istoriografiei româneşti.

Ceva mai târziu, la 24 Mai 1971, profesorul C.C.Giurescu, care a condus delegaţia română la sympozionul amintit, a ţinut, ca invitat al Academiei din Atena, o conferinţă sub titlul "Eteria amicală şi Românii". Expunerea profesorului Giurescu - cum scrie revista grecească "Makedoniki Zoi"- :"A fost ascultată cu deosebit interes de către cei prezenţi printre care mulţi miniştri, academicieni, profesori universitari, precum şi mulţi exponenţi din lumea culturală a Capitalei elenice".

In expunearea sa, prof. Giurescu a accentuat şi mai mult conceptul subiectivităţii în problema relaţiilor între Eterie şi Români. "Asupra acestei teme, a spus el, s'a scris mult, de un secol şi jumătate. Diferite păreri s'au exprimat, dar mai aproape toate s'au făcut sub imperiul pasiunei şi al prejudecăţilor. Dar prima fază în care se contesta orice legătură între Eterie şi mişcarea revoluţionară română, între Alexandru Ipsilanti şi Tudor Vladimirescu s'a trecut, începând de la 1945, la partea diametral opusă după care Tudor Vladimirescu ca reprezentant al Eteriei, a avut rolul - altfel de cum îl prezentase istoriografia română anterioară,- făcând din el un "mit". Când în realitate, rolul lui nu a fost altceva decât o diversiune provocată în Oltenia spre a uşura traversarea Dunării de către Ipsilanti.

"Astăzi, când timpul a potolit patimile şi odată cu noile documente, aduce şi necesara perspectivă, este cu putinţă să restabilim adevărul şi să spunem lucrurile cum s'au petrecut, <u>fără ură şi fără pătimire</u>. Sunt fericit, încheie patetic prof. Giurescu, că pot să o fac aici în inima Greciei, aproape de locul unde s'a zămislit spiritul ştiinţific al lui "Homo sapiens".

In cursul conferinţei sale, Giurescu a căutat să dovedească cu probe, că Românii au susţinut tot timpul Eteria. In controversa, dacă Tudor a fost un erou, cum a susţinut până la jumătatea secolului nostru istoriografia românească, sau un trădător care şi-a primit pedeapsa, cum a afirmat de la început, cea grecească, el a lăsat să se înţeleagă "fără ură şi pătimire" că ar înclina mai mult spre teza grecească. Se înţelege că pentru această omologare făcută de către reprezentantul român tezei greceşti, selecţionata asistenţă l-a aplaudat cu mult entuziasm.

Aşadar, din mitul Domnului Tudor nu numai că n'a rămas aproape nimic, dar el a fost proectat în lumina falsă al unui simplu agent al Eteriei greceşti.

Trebuie precizat că meritul acestei teorii nu-l are prof.Giurescu. El aparţine în întregime academicianului român Andrei Oţetea. Acesta a fost primul care a pus problema "restabilirii adevărului" în acest sens. Pentru validarea tezei sale - cum vom

vedea în cursul acestei expuneri - adesea ori a recurs la interpretări forţate, ignorînd chiar documentele citate de el însuşi. La această autoritate a regimului actual, s'a adăogat acum, şi excesul de zel al oportunistului profesor Giurescu. Poate acest exces de zel a fost atât de debordant, încât, această comunicare, reprodusă în versiunea grecească de revista "Makedoniki Zoi" din Iulie 1971, nu a apărut cel puţin până acum, în vreo revistă românească de specialitate din R.S.R. (Vezi Nota nr. I)

II - Sub semnul ambiguităţii

Inainte de a pune problema actului pe baza căruia s'a făcut "revirimentul" istoriografiei româneşti, găsim necesar să facem câteva consideraţii privitoare la sursele istorice din epoca în care s'au petrecut aceste evenimente. După cât cunoaştem, ni se pare că sub raportul controverselor şi documentelor istorice,capitolul revoluţiilor de emancipare politică şi socială a conglomeratului de popoare din sud-estul european, la începutul secolului trecut, este unul din cele mai complicate. Aşa se explică, nu numai bogata literatură din acest sector, dar şi continua producţie pe care nici eruditii cei mai versaţi nu o pot stăpâni în întregime. O cauză principală a acestui fenomen provine din faptul că ideile generate de iluminismul revoluţiei franceze încep să fecundeze în acest sector de intersecţii a diferitelor influenţe. Efectul produs a fost de natură a submina vechea ordine, influenţând pe toţi factorii politici şi sociali ai epocii. Dar pelângă această cauză oarecum fundamentală, mai sunt şi o serie de cauza adiacente. In primul rând, răspândirea "societăţilor secrete" ale căror acţiuni, pe toate planurile, era învăluite în mister şi deci, inaccesibile sub raportul documentării. In secretul tradiţional al diplomaţiei, se adăuga acum, un secret şi mai riguros care organic tindea să lase cât mai puţine urme scrise pentru activităţile desfăşurate.

Toate aceste influenţe, altoite în conglomeratul de popoare cu origini, limbi, religii şi aspiraţii diferite, aflate sub o stăpânire teocratică păgână, erau de natură a amplifica confuzia.

Dacă în mediul fanariot, depozitarul bizantinismului decadent, rafinat şi versatil, unde insinuarea şi uneltirile puteau prospera, în mediul rustic al ţăranilor lipiţi de glie sau al rebelilor munteni, întâmplările luau caracter de legendă. In felul acesta, evenimentele din acea epocă, se propagau într'un fel sau altul, din ce în ce mai deformat. Deaceea mai mult ca în orice al sector european, o critică a informaţiilor parvenite, trebuie făcute cu multă rigurozitate.

In mod deosebit, ar trebui ţinut seamă de primejdia prezentată de "fetişismul documentului scris" şi cunoscutul "complex al originalităţii" care pândesc în general pe specialiştii în materie. Această primejdie este mult mai mare într'un sector confuz ca acela al sud-estului european.

Se înţelege, pentru vremurile noastre, dat fiind că în întreg acest sector, interpretarea evenimentelor se face exclusiv prin prizma materialismului istoric, va trebui iar o atenţie deosebită, spre a se evita deformările sau deficienţele ce le-ar produce o viziune unilaterală. Şi aceasta nu numai pentru ţările din sud-estul european, dar şi pentru acele mari puteri care au avut un rol mai direct în acest sector.

In primul rând, ne-am gândit la cele trei mari puteri: Rusia, Austria şi Prusia, care au format Sfânta Alianţă precum şi la Imperiul Otoman în sânul căruia convieţuiau Românii, Grecii, Bulgarii, Sârbii, în covârşitoarea lor majoritate creştini, de diferite confesiuni, cu excepţia Albanezilor, Bosniacilor, Pomacilor, etc. turciţi.

Desigur, o analiză mai aprofundită ar fi greu de făcut în spaţiul unei conferinţe. Deaceea, ne vom mărgini să indicăm numai unele tendinţe speciale şi în acelaş timp, contrastante, pentru fiecare factor în parte, care au influenţat evoluţia evenimentelor în perioada de care este vorba.

După cum se ştie, din îndemnul Ţarului Alexandru I al Rusei, la 26 Sept.1815,Rusia,Austria şi Prusia au încheiat tratatul Sfintei Alianţe. Mai târziu, la acest tratat au aderat toate monarhiile creştine în afară de aceea a Marei Britanii şi Vaticanul.Tratatul a fost făcut cu scopul de a înăbuşi orice mişcare liberală democratică, de a conduce statele lor potrivit perceptelor religiei creştine şi de a se sprijini reciproc în orice împrejurări.

Aceste preocupări principale însă, nu excludeau manevre interioare sau subterane, pentru promovarea intereselor proprii. Mai ales, dacă erau conjugate cu aspiraţii confesionale sau politice şi anume :

1.- Imperiul Habsburgic"apostolic" prin tradiţia lui, era serios angajat pentru combaterea societăţilor secrete ca aceea a Carbonarilor italieni, sau altele de aceeaşi natură,ce subminau puterea papală. Pe dealtă parte, supraveghea orice mişcare a Imperiului ţarist, spre a nu polariza populaţiile slave din cuprinsul său în jurul ideii panslaviste care a început să se înfiripeze în acea epocă.

In acelaş timp însă, nu convenea Habsburgilor, ca renaşterea popoarelor creştine de sub ocupaţia otomană, să se facă sub semnul ideilor liberale, derivate din iluminismul revoluţiei franceze. Cam în aceeaşi direcţie, în linii mari s'ar putea spune că se mişca pentru sectorul sud-estului european, şi politica externă a Prusiei, cu toate că ea era dominată de elemente de confesiune protestantă.

2.- Imperiul ţarist.

In esenţă s'ar putea spune acelaş lucru şi pentru Imperiul pravoslavnic al Ruşilor. Ţarul Alexandru I, iniţiatorul Sfintei Alianţe, tindea mai vârtos să înăbuşe ideile revoluţiei franceze. Straşnica reprimare a complotiştilor decabrişti recrutaţi chiar din nobilimea lui, pe care se bizuia, arată că aceste idei subversive începeau să facă prozelitism până şi în cercurile armatei. La rândul său, el căuta să stimuleze şi să întreţină sentimentele panslaviste ale populaţiilor din imperiul habsburgic şi otoman.

In acelaş timp stimula aspiraţiile greceşti pentru renaşterea imperiului bizantin antipapist prin tradiţie, spre a ajunge pe malurile Bosforului. Această perspectivă părea oneori atât de iminentă, încât unui ţarevici i s'a dat numele de Constantin, spre a fi în continuarea ultimului împărat bizantin al Constantinopolului. Se înţelege, că în toate aceste manevre, nu se pierdea din vedere şi primejdia unui pangermanism, ce-şi găsea justificarea, tocmai în panslavismul rusesc.

3.- Factorul grecesc.

Aici, ambiguitatea este şi mai accentuată prin poziţia pe care elementul grecesc o ocupă atât în administraţia rusească, cu elemente de prima mână, ca ministrul de externe Capodistria, cât şi în funcţiunile importante din aparatul central sau cel diplomatic al Imperiului Otoman.

Mişcarea de eliberare a Grecilor şi a celorlalte popoare creştine, s'a făcut oficial sub semnul Crucii. De multe ori însă, s'a orientat sub acel al semnelor laice. Elementul grecesc în general, în care se includeau şi Aromânii, alterna pe aceste două căi care mergeau paralel pe linia politică de alungare a tiranului turc. Veneau însă la o inevitabilă contradicţie, atunci când se făcea o confruntare între substratul ateist al ideilor liberale şi substratul conservator al ortodoxismului oriental. Această ambiguitate, sau dacă vreţi, ambivalenţă, servea la antrenarea maselor în lupta contra tiranicei şi pentru o libertate sub umbra Crucii. Aşa că Eteria fundată, cum se ştie, la Odessa în 1814, găsea, datorită acestei ambiguităţi, adepţi în toate straturile sociale, inclusiv clerul grecesc. Mulţi din Căpitanii de Armatoli au aderat la Eterie, Deasemenea, mare număr de preoţi şi chiar prelaţi veneraţi cu prestigiu, ca Ghermanos, Mitropolitul Moreei. Singurul care a remarcat această contradicţie fundamentală, a fost Ex-Patriarhul Grigore V. Acesta a refuzat să devină membru al Eteriei, fiindcă i se părea respingător pentru conştiinţa sa de eclesiast, să jure supunere oarbă la ordinele superiorilor Eteriei.

Alexandru Ipsilanti fu proclamat şef al Eteriei cu titlul de Locotenent General al Arhiei. In această calitate,el, pe lângă reforma Eteriei, a făcut şi un plan general de luptă,concretizat în XXIII de puncte şi axat exclusiv pe interesul grecesc.In acest plan se observă şi multe suspiciuni faţă de ceilalţi creştini din Peninsula Balcanică de care vroia să se servească ca pioni.Asemenea atitudini ne sincere, cum vom vedea, le-a avut şi faţă de mişcarea lui Tudor Vladimirescu. Pătrunderea din ce în ce mai adâncă a Eteriei în sectorul grecesc, a produs o mare discrepanţă în ţelurile şi aspiraţiile grecilor. In vreme ce adepţii ai "Magalei Idei" vroiau reînvierea imperiului bizantin din ultima lui fază (grecească),cei influenţaţi de ideile laice, proectau,după modelul de constituţie a Vlahului Riga din Veleştin, o viziune spre Uniunea Balcanică. Aşa cum o concepuse acesta, în proectul său de constituţie care se inspirase din lozinca "Liberté, égalité, fraternité".

Ambele aspiraţii însă,îngreunau prin caracterul lor contradictoriu,o acţiune convergentă. In acelaş timp,trezeau suspiciuni la ceilalţi factori amintiţi. In realitate,aspiraţiile lor erau, mai ales pentru acea epocă, adevărate utopii. Efectul imediat pe care l-au avut ideile revoluţiei franceze a fost răscolirea sentimentului naţional. După cum se ştie, stăpânirea otomană prin caracterul ei tecnocratic, distingea pe cetăţenii săi pe criterii religioase. De acest fapt profita în mod deosebit, elementul grecesc, care avea suportul Patriarhiei ecumenice ortodoxe cu sediul în Fanar. Prin adoptarea noilor criterii, se redeştepta sentimentul naţional la fiecare popor, care mai înainte, era amorţit sau se manifesta în forma primitivă a triburilor ori pe plan social.

4.- <u>Factorul românesc</u>.

Ca şi la ceilalţi factori amintiţi mai sus şi în sectorul românesc, se găsesc unele contraste care vor influenţa simţitor atitudinea şi acţiunea politică a lui Tudor Vladimirescu.

Influenţa grecească în Principate, a început să se înfiripeze şi să prindă rădăcini, încă din timpul domniei lui Matei Basarab şi Vasile Lupu. Ambii aceşti Domni au ajuns la domnie sprijiniţi de "partida naţională" a boerilor români, care luaseră poziţie ostilă faţă de tendinţele de infiltrare ale veneticilor levantini. Din necesitate diplomatică însă, dat fiind influenţa pe care Fanarioţii o exercitau la Poartă, ei au dus o politică de echilibru. Această politică însă a favorizat elementul fanariot. Prima gravă lovitură dată boerimii autohtone a culminat prin înlăturarea şi înlocuirea ei cu elementul fanariot ca pepinieră pentru desemnarea Domnilor de către Poartă.

Fără îndoială, şi în această perioadă de timp, a continuat aversiunea boerilor autohtoni contra veneticilor. Dar cu trecerea timpului, contrastele iniţiale s'au tot atenuat, mai ales din cauza căsătoriilor mixte.

Suportul pentru o acţiune integral românească devenea tot mai şubred. Sălbatica spoliere fanariotă însă, a făcut să se nască aversiuni din ce în ce mai accentuate la poporul de jos, care în ultima analiză, ducea tot greul acestei spolieri neomenoase. Transpunerea elementului ţărănesc pe plan social şi politic, va constitui o nouă pârghie în viaţa politică a Principatelor.

Aşa zisele reforme realizate de un domn fanariot, de care s'a făcut atâta caz la sympozionul dela Salonic, au avut o valoare mai mult teoretică decât practică. Ca să ne facem o ideie mai concretă să ne amintim de marile reforme liberale decretate la sfârşitul primului răsboi mondial: împroprietărirea ţăranilor şi votul universal vor constitui pentru istoricii de mâine, dacă se vor lua numai de partea formală, ca cele mai avansate reforme. Pentru cei care au trăit această epocă şi cunosc când şi cum s'au aplicat aceste reforme, problema capătă un alt aspect. Ne amintim, de pildă, că expresia "aplicarea Constituţiei" a luat sensul ironic de ciomăgeală a aceluia care o invoca spre a beneficia de această constituţie. Aşadar, toate reformele de care s'a vorbit în amintitul sympozion, în fapt n'au dat rezultate pe teren. Dovada cea mai

elocventă este că mii şi mii de Români au preferat să treacă în masă Dunărea, sub stăpânirea directă a păgânilor, decât să rămână sub "liberalismul fanariot"!

In cadrul acestor realităţi de bază, acţiunea revoluţionară a lui Tudor Vladimirescu va alterna căutându-şi suport când pe masa de ţărani spoliaţi, când pe acei boeri care mai păstrau ceva din tradiţia "partidei naţionale" şi nu erau iremediabil alteraţi. Această oscilaţie însă, nu va fi o "trădare" a ţărănimii în favoarea boerimii, cum caută să acrediteze istoricii actualului regim, inspiraţi de doctrina materialismului istoric, şi nici în sens invers. Ea va fi dictată de necesităţile tactice ale luptei, de multe ori intuite decât deliberate de către Tudor Vladimirescu. Aceasta pe plan intern.

Pe plan extern, această ambiguitate a politicei româneşti este o consecinţă a situaţiei geo-politice. In "calea tuturor răutăţilor" unde a fost plasat Poporul Român, încă din timpurile voevodale ea s'a caracterizat print'un continuu efort de a se păstra în echilibru între forţele externe contrastante.

In general, pentru toţi factorii amintiţi ar trebui relevat că agitaţiile sau revoluţiile din sectorul sud-estului european locuit de atâtea neamuri diferite, deşi porneau din aspiraţiile fireşti ale acestor neamuri, totuşi, adeseaori au fost instigate de Marile Puteri ca diversiuni politice sau militare, spre a le servi interesul lor în alte sectoare.

A trebuit să amintim de toate aceste linii contrastante care caracterizează fiecare protagonist în parte, spre a avea o imagine mai exactă a cadrului ambiguu, în care a trebuit să se mişte şi să acţioneze Tudor Vladimirescu precum şi toţi ceilalţi factori menţionaţi mai sus.

In această lumină şi numai în acest context, se va putea aprecia şi adevărata semnificaţie politică a actului care, după academicianul Andrei Oţetea şi discipolii săi mai tineri sau mai bătrâni a dus la "revirimentul" care a determinat pe Prof. Giurescu să facă "mea culpa" a istoriografiei române la Atena, aşa cum am văzut la începutul acestei expuneri.

III.- Actul "Revirimentului"

Se cunoaşte faptul că actul care stă la baza "Revirimentului" istoriografiei române cu privire la revoluţia dela 1821 îl formează aşa zisul "Legământ al lui Tudor Vladimirescu faţă de Eterie". Este greu ca în cadrul restrâns al acestei conferinţe să-i dăm citire în întregime. Deaceea, ne vom mărgini să amintim aici, numai concluziile trase de academicianul Andrei Oţetea în urma comentării celor şapte puncte conţinute în acel "legământ".(Reprodus în "Studii - Revistă de istorie"- anul IX,nr.2/3-1956).

Aceste concluzii sunt :

1.- Tudor a fost ales de Eterie să ridice norodul cu armele pentru a înlesni lui Ipsilanti trecerea Dunării.

2.- Motivele care au făcut ca alegerea Eteriei să cadă asupra lui Tudor sunt slujbele pe care le-a adus ţării,în timpul războiului ruso-turc din 1807-1812.

3.- Scopul pe care Tudor, împreună cu cei mai mari boieri şi cu ierarhii, l-au urmărit, intrând în Eterie, a fost eliberarea ţării de sub stăpânirea otomană şi cuceriri economice. Grigore Brâncoveanu, Grigore Ghica şi Barbul Văcărescu o spun limpede în scrisoarea lor către Dimitrie Macedonschi.

4.- Onoarea de a ridica cel dintâi steagul răscoalei generale, a fost atribuită lui Tudor Vladimirescu, "după cererea sa" lui Tudor Vladimirescu. Condiţiile în care avea să-şi împlinească misiunea,au fost stabilite în convenţia semnată cu Iordache şi cu Farmachi.

5.- Precauţia din punctul 5 al "Convenţiei" cu privire la eventuale divergenţe sau conflicte de ordin naţional a fost inspirată de Iordache. In faţa lui Tudor care "se află cu sabia lui în Patria sa" şi care "înainte de a ridica steagul spre a cere drepturile patriei sale, s'a îmbrăcat în cămaşa morţii", ce alta puteau fi Iordache şi Farmachi decât "nişte oameni fără căpătâi şi străini cu totul de această ţară"?

6.- Problema "întâietăţii" avea de fapt, să se pună de îndată ce Tudor s'a văzut în fruntea "Adunării Poporului" sau care nu se

putea mărgini la o revoluţie naţională ci vroia să răstoarme feudalismul, adică să ducă mişcarea până la revoluţia socială. Sub presiunea maselor, Tudor avea să dea un caracter tot mai social mişcării. Dar prin aceasta, el se abate tot mai mult dela linia iniţială a politicii eteriste şi se făcea tot mai independent.

7.- Dezavuarea mişcării de către Congresul dela Laibach a desăvârşit ruptura. Tudor fu redus să caute o acomodare cu Turcii. Prin aceasta însă, încheie academicianul Oţetea, călcă clauzele contractului său şi cădea sub rigoarea sancţiunilor pe care le acceptase.

Poate de dragul adevărului dar poate şi sub ispita "complexului originalităţii",academicianul Andrei Oţetea va căuta -uneori forţând adevărul sau cum vom vedea, necomentând chiar actele citate- spre a dovedi că cele scrise de el în 1945 în lucrarea sa "Tudor Vladimirescu şi mişcarea eteristă în ţările româneşti - 1821-1822", s'au dovedit juste.

Cum era de aşteptat, divergenţe la asemenea concluzii grăbite n'au lipsit, Dacă oameni oportunişti ca prof. Giurescu au căutat să desvolte tezele " maestrului",s'au găsit totuşi, istorici,cum vom vedea,chiar în ţară, să facă rezerve şi să combată acest document.

O carte scrisă de un specialist în materie, spre a apăra pe Domnul Tudor arătând că n'a fost la "remorca" străinilor este aceea a lui S.I. Gârleanu intitulată "Tudor Vladimirescu"- Viaţa şi fapta sa"(apărută în Editura Enciclopedică Română,Bucureşti, 1971.).

După acest autor, cum rezultă şi dintr'o piesă inedită aflată în colecţiile acestui Institut din care reproducem în extenso, documentele privind 1821, găsite la Budapesta de către un student care a fost la Bucureşti pe un an de zile şi furnizate de acesta domnului A.Oţetea, au fost publicate în colecţia Hurmuzaki,Serie nouă,vol.III,1967. Acestea sunt defapt rapoartele autorităţilor militare de graniţă către organele centrale, precum şi instrucţiuni din partea acestora din urmă. O serie dintre ele redau ancheta refugiaţilor români sau ipsilantişti,precum şi a ţăranilor

români din Transilvania, depistaţi că au exprimat simpatii faţă de revoluţia română şi sonducătorul ei. De aici a rezultat ceeace dl. A. Oţetea a numit "solidarietatea românilor transilvăneni cu mişcarea". Acesta este un rezultat important al cercetării.

Un singur document dintre acestea se referă la raporturile lui Tudor cu eteriştii şi anume : o traducere germană a textului unei înţelegeri scrise, iscălită de Tudor, pe deoparte , de Iordache şi Farmache, pe dealtă parte. Această traducere a fost găsită anexată la un raport din luna Iulie (după omorîrea lui Tudor) a comandantului de graniţă Schusteck, fapt de care acesta şi face menţiune în raportul respectiv. Originalul (în greceşte, în româneşte ?)nu s'a găsit, ceeace este de mirare. Traducerea germană îşi are, desigur nuanţele ei; la retraducerea acum din germană nuanţele pot fi şi mai multe. Domnul Oţetea consideră acest act dovadă a "înrolării" lui Tudor în Eterie şi exclamă că "iată, Tudor a fost mandatarul Eteriei şi numai în această calitate a pornit el răscoala"! Ori, textul jurământului depus la iniţierea cuiva în această organizaţie conspirativă este cunoscut, după cum se cam cunosc şi listele eteriştilor. Numele lui Tudor nu figurează în aceste liste sau acte de adeziune, aşa cum îl găsim bunăoară, pe listele de sudiţi ai Rusiei.

Documentul în cauză nu are nicio asemănare cu textul jurământului şi nu a fost întocmit cu prilejul acceptării unui membru în Eterie. In însuşi preambulul textului se arată că acesta este o convenţie, o înţelegere, un acord mutual (cum se dă traducerea din germană). Convenţie, acord - este altceva; acest lucru s'a putut şti şi fără acest document, fiindcă toate faptele cunoscute până acum arătau că la început, a existat o alianţă între cele două mişcări, cum era şi firesc. Paragrafele convenţiei vorbesc limpede de conlucrare militară şi politică între două părţi egale şi nicidecum nu sugerează vreo subordonare a vreunuia din părţi.

Acesta era un act de alianţă încheiat şi iscălit în momentele de criză accentuată la Goleşti, când ambele mişcări se aflau în faţa invaziei turceşti. Semnatarii ai acesteea erau tocmai Iordache

Farmache şi Tudor; se afirmă că ar fi semnat Nicolae sau Gheorghe Ipsilanti.

Cum de ajunge acest act (şi numai acesta) în mâinile grănicerilor abia în Iunie, când el ar fi fost întocmit în Noembrie 1820 sau în Ianuarie următor ? Fapt e că cu cîteva zile înainte de asasinarea lui Tudor, în ziua acelei înfruntări în Câmpia Goleştilor, s'au purtat tratative între Tudor şi Iordache şi conflictul aplanându-se, s'a încheiat o convenţie scrisă şi iscălită. Acest moment, menţionat şi într'o altă sursă narativă, este relatat mai pe larg de I.P. Liprandi. Din relatare reiese că ideia de bază a convenţiei încheiată cu acest prilej, este aceia a convenţiei pe care o avem în traducerea germană. Textul acestei convenţii l-a avut Macedonschi şi l-a dus în Rusia, dar el n'a fost găsit acolo până în prezent. Cum atunci pică în mâinile austriecilor un text subscris încă din Ianuarie, la numai câteva zile după ce la Goleşti se încheiase o convenţie şi nu intră în posesia lor însuşi acest din urmă text ? Desigur, controversa este inevitabilă. A.Oţetea însă nu o tolerează. Lui îi trebuie "subordonaţiune" şi "mandatar", pentru a-i confirma ipotezele din 1945. Iar domnul C.C. Giurescu nu face cercetare proprie în această problemă, ci, cum face pe toată linia, opinează pentru "autoritatea zilei".......

Apare semnificativ faptul că se ignorează conduita lui Tudor în toată viaţa până la răscoală, care ne arată limpede că în persoana lui sălăşluia rebelul, revoluţionarul manifest şi că n'a fost nevoie de loc ca eteriştii să-i deschidă ochii. Parteciparea lui la lupte împotriva pazvangiilor, apoi la războiul 1806-1812, contactul cu răsculaţii sârbi, scrisorile lui dela Viena, renunţarea lui la viaţa de familie, interesul pentru cunoaşterea istoriei românilor,etc.,arată evoluţia unui adevărat patriot.Dacă proclamaţia dela Padej i-a fost redactată la Consulatul rus de către eterişti (sau de către Iosif al Argeşului), atunci celelalte acte şi scrisori în care vorbeşte atât de splendid, cine i le-a mai întocmit ? Se aflau oare "inspiratorii" la Ciovîrnosani,în ziua de 28 Ianuarie, când Tudor răspunde de acolo lui Pini (document

cunoscut abia recent), arătând în termeni şi mai categorici,dreptatea cauzei pentru care s-a ridicat ? Negarea capacităţii lui Tudor de a redacta proclamaţia constituie o miopie! Oare pentru a nu ştirbi ideia unei alte partenităţi a proclamaţiilor, decât aceia a lui Tudor, A. Oţetea omite cu totul în ultima sa carte proclamaţia către gorjeni, scrisă şi lansată din Slatina (10 Martie) ?

Poziţia antifanariotă a lui Tudor este afişată limpede,atunci când se referă la Al. Suţu, dar mai cu seamă când spune în proclamaţia către Gorjeni că "de o sută de ani încoace" nu contenesc "lacrămile celor de obşte".(Ib.p.125).

Rapoartele consulare ruseşti au fost facsimilate şi aşteaptă cam de mult să vadă lumina tiparului. Cineva care le-a răsfoit n'a găsit în ele confirmarea tezelor denigratoare pentru Tudor.Dimpotrivă: şeful spionajului rus la Dunăre, I.P. Liprandi a efectuat în 1828-'29 o anchetă amplă asupra evenimentelor dela 1821,consultând participanţi la răscoală şi martori oculari, până şi pe unii turci prezenţi pe scena lui 1821 şi căzuţi prizonieri (în 1828)şi datele lui de asemenea nu "aduc apă la moară" denigratorilor şi superficialilor.Liprandi menţionează şi ce acte scrise a avut în mână (el i-a anchitat şi pe fraţii Macedonski) deasemenea menţionează ce acte i s-a spus că au existat, dar el nu le-a avut în mână. Lucrarea lui păstrată în manuscris, s'a publicat abia în 1962,vol.5 al colecţiei: Documente privind istoria României. Răscoala din 1821. Surse narative.(Primele trei volume ale aceleiaşi colecţii cuprind documente interne iar al patrulea cuprinde documente greceşti şi surse narative greceşti).

Iată, de pildă, ce spune Liprandi cu privire la relaţiile dintre Tudor şi Eterie.

"A avut oare prinţul A.I./psilanti/ vreun fel de dovezi şi angajamente scrise potrivit cărora Tudor ar fi trebuit să acţioneze împreună cu el ? Dimpotrivă, acesta însuşi a declarat contrariul prinţului Nicolae Ipsilanti la Goleşti şi nici acesta din urmă nici Iordache n-au reuşit să-l convingă să opereze împreună cu eteriştii. Dealtfel şi convenţia încheiată la Goleşti dovedeşte că Vladimirescu nu a intenţionat niciodată să acţioneze împreună cu ei,căci el se ducea peste Olt, în timp ce eteriştii rămâneau la

Târgoviște. Prin urmare de ce ajutor reciproc putea să fie vorba între ei ? Se poate spune că Tudor doar a căutat să-i liniștească pe eteriști. Din toate actele lui Tudor nu se vede că el s-ar fi gândit vreodată să se alăture eteriștilor și cu atât mai puțin să acționeze împotriva lor. Acest fapt este atestat de mărturiile oamenilor celor mai apropiați de el, iar pe deasupra de însuși Nuri aga, Osman aga, de Tair aga și de alțicîțiva,cu care eu am avut ocazia să vorbesc adeseaori amănunțit, la cîțiva ani după acest eveniment. Toate acestea /corespondența cu turcii/ au fost numai o născocire criminală. Nu trebuia oare ca Tudor să fie executat public, la lumina zilei, în loc să i se curme viața în mod tâlhăresc ?"

A. Oțetea trece însă cât se poate de ușor peste toată problema înțelegerii de la Golești, tocmai pentrucă ea este de natură a sugera că nicidecum nu este vorba de "afiliere", ci de un acord militar. El reproduce la pag. 427(nota 49)op.cit. cele reproduse mai sus, dar nu le ia în considerație. Asemenea ignorări deliberate se vor observa și în alte cazuri când aceste vin să infirme tezele lui preconcepute pe care vrea să le valideze cu orice preț.

Corul grecesc a bătut monedă din 1821 și până azi de"trădarea" lui Tudor, de incultura și cruzimea lui. Tudor a dispus o execuție ca măsură militară, în momentele critice dela Golești,atunci când s'a edificat că metoda de corupționare din partea ipsilantiștilor penetrase în rândurile pandurilor săi și acest fapt a trebuit încriminat și speculat până azi. Caragheorghe, de pildă, a executat fratele care se dedase la jaf și șantaje, a dispus și alte multe execuții, și n'a fost denigrat pe această chestiune, nicio istorie nu-i neagă meritele; dar în cazul sârbilor n-au existat intriganți greci și nici istoriografi părtinitori ca să calomnieze.

Iată, deci, câteva considerații (și ar mai fi) din care se desprinde, cred, ideia că figura lui Tudor Vladimirescu rămâne intactă că nu există date ca să-i anuleze rolul, măreția și patriotismul sincer, devotamentul față de o cauză de obște, avându-și făurită cariera de luptător și inițiator al revoluției în chip independent și nu ca o creatură a cuiva. Domnul A. Oțetea stăruie în afirmația că Tudor a fost judecat de oamenii lui Ipsilanti, în baza cutărui paragraf din codul Eteriei și prin aceasta sugerează că învinuirile ar fi fost îndreptățite. Documentele nu confirmă această supoziție (tentată de altfel). Și eteriștii, în măsura în care s'au referit la pedepsire, n'au invocat codul. Dealtfel, îi privea; nu înseamnă că aceasta corespunde adevărului. Dacă e să luăm înseamă vreun legământ al lui Tudor cu prevederea unui procedeu de acest fel,apoi acesta mai de grabă ar fi textul acordului cu boierii(la venirea în București) unde Tudor însuși admite deferirea către tribunale, în cazul încălcării acordului. Și nu trebuie scăpat din vedere, aici, că acordul nu era încheiat cu boierii eteriști, cei trei, aceștia fiind deja fugiți la Brașov.

Aşadar: actul de bază controversat, este un acord, convenţie, alianţă militară cu eteriştii şi nu este un act de afiliere la Eterie, nu este cum se insistă a se propaga, un legământ al lui Tudor faţă de Eterie; poate numai cu Iordache şi Farmache, cum a fost şi acordul lui Tudor cu caminarul Sava, la un moment dat, în Bucureşti, invocat apoi de Tudor chiar la Goleşti. Sau: dacă e legământ pentru Tudor, deopotrivă este legământ şi din partea lui Farmache şi Iordache faţă de Tudor, la fel şi legământul cu boierii. Zisul "legământ", adică tratatul Tudor-Eterie, trebuie că a fost la fel ca şi textul de tratat, trimis (tot în Ianuarie) lui Miloş Obrenovici (trimisul Aristid a fost prins şi executat); căci, este evident că lui Miloş nu-i puteau cere eteriştii să devină membru al organizaţiei lor secrete, deci supus codului şi ascultării arhiului, ci puteau doar să-i propună alianţă. (Vezi document inedit).

...

O concluzie similară cu cele precedente, trage şi istoriograful grec Notis Botzaris (în lucrarea sa "Visions balkanique dans la préparation de la révolution grecque (1789-1821)-Paris 1962-pag.150), când scrie : (cităm) :

"Această convenţie a fost scrisă de cele trei părţi contractante împreună cum dovedeşte stilul amestecat de fraze teologice şi locuţiuni utilizate foarte des de către eterişti. Dar prin simplul fapt al existenţei sale, dovedeşte că Tudor Vladimirescu nu era membru al Eteriei, căci dacă ar fi fost iniţiat, o asemenea convenţie n'ar fi fost necesară. Ea a fost semnată cu scopul de a consacra o asociaţie creiată pentru a atinge anumite ţeluri care nu sunt în mod specific numite în convenţiune, dar care erau fără îndoială identice cu cele ale Eteriei, căci numai astfel s'ar putea explica punctele III şi V."

Dealtfel, cum scrie acelaş autor, conducerea supremă a Eteriei avea politici deosebite pentru prozelitismul ei. Cităm :

"Pecând pentru Greci ea dorea să aibă un număr cât mai mare de aderenţi posibil, acesta nu era cazul pentru celelalte popoare balcanice. Cu ele Eteria se mărginea să iniţieze unele personagii mai influiente, cum a fost cu sârbul Caragheorghevici, şi cu românul Brâncoveanu, sau să intre în legătură cu aceia în vederea unei eventuale revolte comune, cum a făcut cu Miloş Obrenovici şi cu Tudor Vladimirescu". (p.152). Cu atât mai vârtos, subliniem noi, ar fi fost mai puţin dispusă să înglobeze în sânul său o persoană ca Tudor Vladimirescu ale cărui sentimente antigreceşti se manifestau atât de vehement.

Deasemene, istoricul sovietic G.L. Ars critică afirmaţia că Tudor ar fi fost afiliat Eteriei, pe când istoricul grec Alex. Despotopolos îşi manifestă - fie şi pentru alte considerente - neîncrederea în interpretările date de A.Oţetea referitor la revoluţia Eteriştilor. (vezi "Balkan Studies", vol VII, 1966, p.379-394).

O opinie şi mai radicală contra acestui document a exprimat-o Vasile Maciu (membru în colectivul pentru istoria poporului român condus de A. Oţetea) şi chiar colaborator al revistei de istorie "Studii" - editată sub răspunderea acestuia.

In studiul său "Caratcerul mişcării lui Tudor Vladimirescu" (vezi "Studii" Revistă de istorie - tom.XXIV,1971,nr.5.),Vasile Maciu scrie următoarele la actul în discuţie:

"Insăşi convenţia care ar fi fost încheiată de Tudor Vladimirescu cu Iordache Olimpiotul şi Ion Farmache, datată numai cu indicarea anului 1821, este suspectă, căci nu este un act autentic, ci o traducere a unui pretins text românesc ce a parvenit generalului austriac Schusteck din Transilvania,în Iunie 1821,după asasinarea lui Tudor Vladimirescu, strecurată probabil de Eterie unuia din informatorii austrieci pentru justificarea asasinării"(p946)

Pista indicată de Vasile Maciu ni se pare cea mai adecvată în în cazul de faţă. Examinarea documentelor trebuie făcută cu deosebită atenţie, mai ales că, aşa cum am spus, este o predispoziţie la unii de a avea un fel de fetişism faţă de lucrul scris. Multe din ele ar putea fi, direct sau indirect, plăzmuite prin svonuri înadins lansate, care relatate de martori de bună credinţă,pot deveni documente scrise. In cazul de faţă, ar trebui ca atenţia să fie mai mare, fiindcă se are de a face cu o castă care nu numai că a moştenit tradiţia bizantină a intrigei şi a delaţiunei,dar a amplificat-o până la paroxism, creiind o mentalitate specifică. In această direcţie va trebui căutat adevărul întreg.

Dar admiţând ipotetic, că Tudor ar fi făcut parte din Eterie. Aşa cum am văzut că făceau parte mai toate căpeteniile civile,militare şi chiar religioase. Problema lealităţii nu s'ar fi scimbat esenţial. Eteria condusă de Ipsilanti, axată exclusiv pe interesele naţiei greceşti,considera celelalte naţionalităţi numai ca obiecte de manevră pentru probleme miltare sau concesiuni politice. Aceasta rezultă clar dintr'un plan general de luptă al Eteriei concretizat (rezumat) în XXIII de puncte de care am mai amintit în cursul acestei expuneri.

La punctul VII, de pildă, se scrie privitor la misiunea rezervată Sârbilor: "Sârbii nu trebuie să se revolte după Greci,căci atunci negăsind inamici în faţa lor, ar putea să avanseze mult în Grecia şi Tracia. Sârbii trebuie, deci, să se revolte înainte de Greci, sau cel puţin în acelaş timp cu aceştia".(N.Botzaris,op. cit. p.103.)

După cum se vede din acest citat, mai mult decât victoria contra Turcilor, pe eterişti îi interesa să se folosească de Sârbi, dar mereu cu gândul de a trage toate avantagiile teritoriale numai pentru dânşii.

Despre Principatele Române vorbeşte la punctul XIII,în ipoteza când Turcii vor avansa în teritoriul lor, călcând tratatele,Rusia ar avea motiv să le declare război. Rămânând liniştite,Principatele vor putea să furnizeze un mare ajutor bănesc.

Textul integral al punctului XIII din rezumatul în limba franceză este: "MM.Georges Olympios, Théedore Vladimirescu,et Savvas avec leurs troupes bulgares, serbes, valaques et albanaises (Il s'agit des Arnaoutes)devront défendre les Principautés. Si les Turcs avanç aient contre eux, ils enfreindraient les traités et la Russie leur déclarerait la guere.En restant tranquilles, les Principautés pourront fournir une grande aide financiére.Lesdits comandants pourront aussi aider M.Calamatanos à s'emparer des forteresses du Danube"(p.104).

"Apare clar, cum am spus mai înainte, că misiunea rezrevată partenerului sârb, român, etc. a fost în funcţiune de desvoltarea unei manevre. In altă parte, însă, inducerea în eroare a lui Tudor Vladimirescu este mai evidentă. O relevă chiar academicianul Oţetea care bazat pe unele mărturii pe care le citează, scrie textual: "Eteriştii n'au relevat lui Tudor secretul planurilor lor. Scopul suprem al Eteriei era răsturnarea Imperiului otoman şi restaurarea Imperiului bizantin. Aceasta o ştia şi Tudor. Ceiace eteriştii nu i-au destăinuit era că, drept răsplată pentru sprijinul militar şi politic acordat Eteriei, Alexandru Ipsilanti găsea natural ca Rusia să anexeze Moldova şi Ţara Românească. Şi aceasta tocmai când Tudor era convins că, "pricina tainică a ridicării sale", era eliberarea ţării de sub stăpânirea otomană aşa cum a declarat-o pandurilor săi". (A. Oţetea; Tudor Vladimirescu, Bucureşti, 1971, p.190).

Academicianul A. Oţetea înregistrează aceste documente dar se fereşte să sublinieze că ele învederează o ceasă felonie fanariotă şi violează punctul V al convenţiei care prevede că "toţi să lucreze de comun acord şi unitar după cum o cere datoria pe care ne-o impune acordul de faţă". (p.113). Trece cu uşurinţă peste aceste documente, aşa cum am văzut înainte, că a trecut peste constatările lui Liprandi.

Probabil academicianul nostru n'a vrut să apară "pătimaş" sau "stăpânit de prejudecăţi pasionale", spre a folosi expresiile profesorului Giurescu când şi-a făcut "mea culpa" în conferinţa sa ţinută la Atena.

Aşadar, pe când tratativele lui Tudor cu Turcii, constituie o "trădare", planurile eteriştilor de a sacrifica Rusiei, Principatele Române nu înseamnă nimic pentru dl. Oţetea şi eteriştii săi. Această dublă măsură în judecarea aceluiaş gen de fapte însă, nu este deloc obiectivă şi motivele acestei atitudini dubioase vor trebui căutate mai la vale, în considerente de altă natură, decât cea ştiinţifică.

Rezultă deci clar, că problema trădării nu se poate pune pentru Tudor în raport cu conducerea supremă a Eteriei, căci fiecare din părţile contractante acţiona orientându-se după cum dictau propriile lor interese.

Poate un aspect diferit ar avea problema dacă s'ar judeca prin prizma acelora care au semnat în mod personal convenţia şi anume: Tudor Vladimirescu pe deoparte şi Iordache Olimpiotul împreună cu Ion Farmache, pe de altă parte.

Referindu-se la arestarea lui Tudor, Alexandru Xenopol scrie: "Şefii miliţiei fanariote, românul macedonean Iordache Olimpiotul şi grecul Sava, au trecut de partea lui Ipsilanti. Acesta a însărcinat pe ultimul cu o treabă pe care caracterul onest al primului (n.n. se referă la Iordache), nu o putea accepta: aceea de a pune mâna prin trădare pe Tudor. Acesta pierdu-se simpatiile partizanilor săi prin severitatea pe care el o exercita contra lor în scopul de a împiedica jafurile. Sava a putu, deci, cu atât mai uşor să pună mâna pe Tudor, cu cât niciun braţ nu s'a ridicat ca să-l apere. El a fost dus în faţa lui Ipsilanti, care, după o simulare de judecată, a făcut să fie masacrat de către sicarii săi". (A.D. Xenopol- Istoria Românilor din Dacia Traiană-, trad. din limba franceză, Vol. III, Colecţia Carpaţii- Madrid -1954, p.284).

La prima vedere, s'ar părea că istoricul Xenopol, subliniind faptul că onestul caracter al aromânului Iordache nu putea accepta "sarcina de a pune mâna prin trădare pe Tudor", a vrut să facă un gest de complezenţă faţă de legendarul războinic, originar din Vlaholivadia Olimpului, care a fost Căpitanul Iordache.

Credem că n'a fost această intenţie. Şi iată pentru ce: "Intr'un sac de scrisori care a aparţinut probabil lui Iordache, şi care fusese găsit în Iulie 1821 de un soldat turc, s'au descoperit, între altele, două scrisori ale lui Ipsilanti către Iordache, prin care primul asigură pe al doilea, că Tudor Vladimirescu n'a fost executat prin el ci trimis în Rusia". Academic. Oţetea care citează documentul din Hurmuzachi, (II, N.S.p.743) trage concluzia că :

"Scisorile lui Ipsilanti confirmă astfel, versiunea după care IORDACHE ar fi cerut şefului său suprem, indulgenţă pentru Căpetenia Pandurilor. Dar Oţetea nu încearcă să afle cauza acestei indulgenţe din partea unui Căpitan atât de straşnic ca Iordache. Şi nici nu discută de soarta scrisorilor trimise de Ipsilanti. Trece cu uşurinţă peste acest fapt. Deaceea explicaţia dată de Oţetea nu pare suficientă. Căci se naşte firesc întrebarea : Pentruce să ceară clemenţă dacă Tudor a trădat cu adevărat? Să fi fost manifestarea unui sentiment de recunoştinţă a lui Iordache pentru faptul că, aşa cum a spus Tudor, "l'am scăpat în casa mea din mâinile Nemţilor, la trecerea lui din ţara nemţească în ţara românească" ?

Aici ar trebui presupus şi un proces sufletesc la Iordache. Poate a fost şi vocea sângelui său valah; poate convingerea lui intimă era că Tudor care îşi apăra neamul său cu atâta jertfire, nu putea fi un trădător. Dar disciplina lui de eterist cu jurământ de a asculta orbeşte ordinele superiorului, l-a împiedicat să-l ajute altfel, decât cerând în termeni care nu se cunosc, indulcenţă pentru Tudor Vladimirescu.

Din faptul că Ipsilanti trimite două scrisori să se justifice că nu are vină şi în acelaş timp, să afirme minciuni că n'a fost executat de el ci trimis în Rusia, ne face să credem că cererea lui Iordache a avut un caracter peremtoriu. Nu se cunoaşte conţinutul şi tonul scrisorilor lui Iordache. Cum este şi firesc, aceste scrisori ar fi trebuit să se găsească în arhiva lui Ipsilanti. Poate s'au rătăcit; poate sunt încă dosite; sau poate chiar au fost distruse. Dar şi aşa, cele două răspunsuri mincinoase şi evasive ale lui Ipsilanti, vin să întărească suspiciunea formulată de Vasile Maciu, în sensul că textul convenţiei a fost un act plăsmuit (fals) şi strecurat probabil unuia din informatorii austrieci pentru justificarea crimei.

Din aceste scrisori ar rezulta chiar că Iordache n'ar fi ştiut de asasinarea lui Tudor!! Pe dealtă parte, Iordache prin funcţiunea ce o îndeplinea trebuie să fi avut cunoştinţă de o încercare anterioară pentru uciderea lui Tudor. Dar nici de acest fapt, se pare, că nu s'a ţinut seamă, spre a explica indulgenţa lui Iordache pentru Tudor Vladimirescu.

Cum rezultă din raportul primit de agentul austriac, la 17 Martie, se află că se pusese la cale un atentat contra lui Tudor pentru a-l prinde sau ucide, dar că planul eşuase, cu toată suma de 17o.ooo de piaştri pe care Samurcaş să o fi ridicat din visterie pentru acest scop criminal. Gheorghaki şi Iamandi trecuseră de partea lui Tudor, iar Samurcaş fugise la Braşov cu o bună parte din suma ridicată din visterie. (I. Nistor : Tudor Vladimirescu şi Sânta Alianţă, p. 615).

Pe dealtă parte, este logic să presupunem că Iordache Olimpiotul, ca membru marcant al Eteriei, care era la curent cu planurile ei, nu putea judeca cu multă severitate luarea de contact a lui Tudor cu Turcii când el şia bine, din planul lui Ipsilanti, hotărîrea de a sacrifica Principatele Române, spre a fi anexate la Rusia, fapt care constituia o incalificabilă felonie.

Oricum, apare surprinzătoare ca să nu spunem extrem de suspectă, graba ca pe un document atât de incert şi controversat, să se construiască o nouă teorie de natură a răvăşi întreaga tradiţie istorică românească, transformând pe Tudor Vladimirescu din eroul naţional român într'un smplu agent al Eteriei, pe care ar fi trădat-o şi pentru care şi-a primit pedeapsa, omologând astfel, teza grecească difuzată imediat după laşa asasinare a Domnului Tudor.

Asistăm aci la un comportament tipic de pervertire sufletească. Un ţăran român neaoş ca Tudor, abia desprins dela glie, cu aptitudini de conducător înăscute care intră în istoria Europei, înţelegem să fie denigrat de duşmanii săi de moarte, Fanarioţii, dar nu de către aceia care sunt români. Căci, felul cum a fost prezentat Domnul Tudor la adunările dela Salonic şi Atena înseamnă complicitate cu duşmanii lui de moarte. Şi vinovăţia acestora este cu atât mai mare, cu cât se face sub masca aşa zisei "obiectivităţi ştiinţifice". La ciopârţirea fizică a lui Tudor Vladimirescu, se încearcă acum, de către rămăşiţele fanariote cu complicitatea unor tovarăşi istorici Reserişti, mutilarea lui morală.

Trebuie relevat că asemenea procedee perfide au fost folosite de Fanarioţi şi cu alţi vajnici luptători în timpul revoluţiei din 1821-1828. Nu mai puţin de doi ani de la uciderea lui Tudor Vladimirescu, o întâmplare aproape identică s'a petrecut cu faimosul Căpitan de Armatoli aromân Odiseu Andruţu Veruşu zis şi Muceana, care s'a remarcat în luptele cu Turcii, în timpul marei revoluţii. (Vezi Nota II).

Intr'un consiliu de căpitani (stratarki) - cum referă Pouqueville - Andruţu a făcut grave imputări lui Demetrios Ipsilanti, (fratele lui Alexandru) că din cauză că a ezitat să intervină în lupta dela Termopile, aşa cum era prevăzut în plan, a trebuit să sufere pierderi enorme spre a câştiga bătălia. "....Il ne ménagea ni les ménaces, ni les expressions du mépris qu'il professait pour les Grecs du Phanar".(n.n. sublinierea noastră). Odiseu Andruţu apostrofează astfel pe Ypsilantis :

"Tu as persisté trop longtemps pour n'étre pas démasqué, à te dire le commissaire, l'agent de ton frère Alexandre, qui se qualifiait de représentant de régent et de lieutenant-général de la Grèce

" Qui lui avait conféré ces titres? En vertu de quel mandat agissait-il? Que signifiait cette Hétérie, ces couleurs et ses serments mystérieux qu'il a si mal tenu? Le malheureux! Entouré comme toi de saltimbanques et d'orateurs, il n'a su ni vaincre ni mourir! Pour cacher ton dépit, tu prends maintenant le nom de patriote: patriote! tu ne l'es pas plus que Grec; et tout barbares que sont nos palicares, aucun de nous n'est un parvenu en fait de gloire. Phanariote, né pour servir et pour opprimer, écoute : la Croix, voilà notre maître. Cette terre arrosée de notre sang, cette terre nourriciére de nos aieux, cette terre que nos palicares morts par ta faute, qui t'accusent peut-étre dans ce moment devant le tribunal de Dieu".

Pouqueville comentează : "Au lieu de répondre en soldat à cette diatribe virulente, D. Hypsilantis, quoique personellement brave, mais toujours de cette caste Phanariote accoutumée à attaquer son ennemi par des souterrains, se hâta d'adresser au sénat de Corinthe un rapport de ce qui s'était passé entre lui et Odyssée. Il s'y plaignait avec amertume mëlée d'aigreur de son antagoniste, qu'il qualifiait de barbare qui n'avait pour mérite qu'une valeur brutale; d'homme violent, sans frein, sans réserve, et sans aucun sentiment de soumission aux lois. On connaissais assez Odysée sous quelques-unes de ces désignations; et le récit d'Hypsilantis n'ayant pas manqué d'étre envenimé par l'archigrammatiste Théodore Négris, il lui fut facile de faire prendre une détermination humiliante contre le bouillant stratarque épirote. On lui intima l'ordre de se rendre à Corinthe pour répondre à plusieurs chefs d'accusations portées contre sa conduite.N'ayant pas obéi à cet appel, on lui retira le commadement de l'armée,et on nomma à sa place le chiliarque Christos Palascas, qui partit accompagné du trop fameux Zagorite Alexis Noutzas pour se rendre en Livadie. On assure que ces commissaires étaient porteurs d'une espéce de firman de mort contre Odysée, et des renseignements qui nous sont parvenus permettent de donner croyance à cet acte irrégulier". (F.C.H.L. Pouqueville, Histoire de la régénération de la Grèce, Tom. IV, pag. 46-48).

Am redat în extenso relatările unui contemporan în legătură cu conflictul dintre Fanariotul Ypsilantis şi Valahul Odiseu Andruţu Veruşu fiindcă aceştia - trecând peste unele chestiuni conjuncturale - reprezintă două prototipuri ce simbolizează istorica luptă milenară între elementul citadin levantinizat, versatil şi pervers, şi cel muntean valah, mai dur şi impulsiv, dar genuin. Apostrofa făcută Fanarioţilor de către Căpitanul de Armatoli Odiseu Andruţu, care proecta adevăratul sens al luptei, aşa cum în Ţara Românească făcuse Tudor Vladimirescu, n'a fost iertată de aceştia. Acuzat de trădare, Odiseu Andruţu a fost până în cele din urmă prins şi închis în fortăreaţa din Atena. După Fauriel, Odiseu ar fi sărit din înălţimea închisorii "pour recouvrer sa liberté, et qu'il n'a pas survecu à cette chùte"(Ch.Fauriel,p-182).

Era acuzat că "în dorinţa de a obţine principatul Negroponte, el ar fi făcut o înţelegere cu Turcii".(N.Iorga, Histoire des Etats Balcaniques, Paris, 1925, pag. 259). "Mais toute cette affaire est enveloppée de ténébres; on a de la peine à croire que

celui qui combattit quatre ans avec tant d'honneur se permit le ròle de traître à sa patrie, ou que le vainqueur des Thermopyles peut ramper devant le tourban".(Iacovaky Rizo Neroulos, Histoire modern de la Grèce depuis la chute de l'Empire d'Orient, Genève, 1828, pag.528).

In realitate însă, cum s'a dovedit ulterior, el a fost prăvălit în prăpastia dela marginea citadelei, după ce a fost schingiuit groaznic, la instigaţiile clicei fanariote contra căreia el a avut cuvinte atât de vehemente. Corpul lui, oribil mutilat, a fost expus spre a fi hulit de mulţime. Privită problema prin această prizmă, n'ar fi exclus ca la baza încarcerării lui Th. Kolocotronis, acest Garibaldi al Greciei moderne, numit Regele Vlahilor (Basilia tou Vlahon sau Blahobasilia) să fi stat motive de aceeaşi natură.

In legătură cu încercările de asasinat a lui Odiseu Andruţu iată ce declară rivalul său, Sterie Gura : "In Iunie 1822 guvernul Mavrocordatos-Negris mi-a propus gradul de generalisim şi bogăţiile lui Odiseu Andruţu, plus timp de cinci ani câte 10.ooo de piaştri, numai să aduc capul lui Odiseu. Am respins această josnică şi ruşinoasă, deşi eram în conflict cu Lişea.(n.n.diminutiv familiar pentru Odiseu Andruţu), întâiu că el era cel mai mare căpitan şi geniu militar din toată revoluţia; apoi fiindcă atât eu cât şi cei mai mulţi căpitani eram formaţi în şcoala sa şi,în fine pentrucă aveam o mare silă şi dispreţ pentru guvernul format de străini, duşmani ai poporului (Eroii Revoluţiei 1821).

Am ţinut să relevăm acest caz după mărturiile lui Pouqueville şi alţi martori contemporani autorizaţi , spre a vedea că sunt aproape toate elementele pe care le-am văzut în cazul lui Tudor Vladimirescu : contrast organic cu Ipsilanti şi Fanarioţii săi; 2.- Invocarea pământului patriei natale; 3.- Dispreţ pentru comportarea nedemnă şi vicleană a Fanarioţilor; 4.- Incercarea acestora de a-l asasina prin interpuşi; 5.- Arestarea prin trădare; 6.- Judecarea pentru colaborare cu Turcii; 7.- Schingiuirea şi prăvălirea lui în prăpastie; 8.- Versiunea mincinoasă că a murit când a încercat să evadeze.

Cu alte cuvinte s'a repetat şi în acest caz, punct cu punct, în tot ce i se întâmplase lui Tudor Vladimirescu cu doi ani înainte.

Din unele mărturii contemporane, rezultă chiar,că i s'a prezis lui Andruţu că va avea acelaş sfârşit ca al lui Tudor Vladimirescu. Pentru cine ţine seamă de versatilitatea fanariotă, asemenea fapte criminale nu constituie o surpriză. Ele s'au verificat şi în zilele noastre cu oameni oameni care erau predestinaţi să fie conducători ai Neamului Românesc, dar care au căzut victime aceloraş sisteme, aceloraşi uneltiri fanariote, cu aceleaşi acuzaţii false.

După cele spuse în cursul acestei expuneri, o serie de întrebări se nasc spontan :

1.- Dece regimul din România a permis reprezentantului său în materii culturale, Andrei Oţetea, să ducă campania sub masca ipocrită a obiectivităţii ştiinţifice, pe baza unui act atât de dubios,tocmai împotriva lui Tudor Vladimirescu,adică un om ieşit din poporul obidit ?

2.- Dece a fost încărcinat oportunistul profesor Giurescu că facă "mea culpa" ştiinţei istorice româneşti la Atena, aducând numai "dovezi" cu scopul spre a omologa astfel teza grecească cu trădarea lui Tudor Vladimirescu ?

3.- Dece istoricii români s'au eschivat să participe la colocviul dela Sofia dedicat tocmai anului 1821, invocând motivul pueril "de a nu supăra pe Greci" care au refuzat la rândul lor să ia parte, lipsindu-se astfel de noi surse de informaţie istorică ? (Vezi Nota III).

4.- La aceste întrebări s'ar putea adăuga una mai colaterală cu subiectul, dar tot atât de semnificativă şi anume : dece a fost invitat la Bucureşti în mod ostentativ, să ţină conferinţe la Ateneu şi să viziteze comunităţile greceşti profesorul şovinist Daskalakis, cel care preconiza nimicirea sau deportarea neamului românesc din Grecia, prin insulele aride ale Arhipelagului?(Vezi Nota IV).

Dacă toate aceste fapte se datoresc influienţei unor urmaşi de ai eteriştilor, care prin milenara lor capacitate de insinuare au intrat şi în graţiile actualilor stăpâni, sau corespund unor necesităţi de politică externă; sau una şi alta, nu interesează în cadrul acestei conferinţe comemorative. Ori care ar fi explicaţia însă, ea nu poate fi în nici un caz de natură ştiinţifică.

Un lucru ar trebui să-l ştie cei care se pretează la falsificarea istoriei naţionale. Mitul DOMNULUI T U D O R nu va putea fi smuls din inima poporului român, ori câte documente false s'ar plăsmui şi ori câte arguţii bizantino-fanariote s'ar risipi.Pentrucă acest mit - cum am văzut - îşi are înfipte rădăcinile în adâncurile istoriei naţionale. Domnul T u d o r a răsărit din stratul nealteral al poporului român. El a fost un om cum l-a caracterizat un contemporan : "scurt la vorbă şi legat la minte", căci vorba lui era fapta. A trăit intens durerile poporului său şi a fost interpretul lui cel mai fidel. A fost viteaz, idealist şi în acelaş timp, realist.

Era cucernic şi ctitor de biserici. Năprasnic în hotărîri pentru asigurarea dreptăţii, ţinea la ordine şi disciplină.Vorba lui se caracteriza prin francheţe, dar nu lipseau la nevoie şi nuanţe de subtilă diplomaţie. Pentru el "Patria se chema poporul iar nu tagma jefuitorilor". A trăit cu ideia morţii şi a fost învrednicit de cununa martiriului care asigură biruinţa veşnică. Când a fost prins s'a uitat drept în ochii călăilor spunându-le :

"Vreţi să mă omorîţi. Eu nu mă tem de moarte. Eu am înfruntat moartea în mai multe rânduri. Mai înainte de a ridica steagul spre a cere drepturile Patriei mele, m'am îmbrăcat cu cămaşa morţii".

Acest mănunchiu de calităţi amintesc pe cei mai aleşi fii ai Neamului Românesc sortiţi să conducă. Deaceia oamenii din popor n'au putut, n'au vrut să creadă că "DOMNUL T U D O R" a murit !

Cum scrie academicianul Oţetea, Pandurii lui "nu se îndoiau că odată el se va întoarce tare şi mare , pentru a înfăptui ceeace făgăduide : "să gonească dintre noi şi pe Turci şi pe ciocoi".

Această speranţă doinită a mângâiat sufletul înaintaşilor noştri în momentele lor de disperare.

Se spune chiar, că această doină a Domnului Tudor se cântă şi astăzi pe plaiurile carpatine însă într'o nouă variantă :

"Să gonească dintre noi

"Pe Muscali şi pe noii ciocoi!"

Mitul Domnului Tudor a hrănit speranţa unui popor obidit.

Asemenea mituri Căpităneşti vor continua să o hrănească până când razele sfintei libertăţi vor străluci iar pe pământul românesc !

FREIBURG, 7 Octombrie 1972 Constantin PAPANACE

NOTE LA TEXTUL CONFERINŢEI
"LUPTA SI MITUL LUI TUDOR VLADIMIRESCU"

I).- Se vede că excesul de zel al Prof. C.C.Giurescu, care apare ca un fel de "efect întârziat",jena şi pe maestrul său Academicianul A.Oţetea. Cum s'a remarcat, între timp Oţetea însuşi şi-a mai atenuat poziţia: în vreme ce în"Tratatul de Istoria Românieі"(vol.III), A.Oţetea are un capitol întreg intitulat "Legământul lui Tudor faţă de Eterie", în cartea sa din 1971 (reeditare, cu unele complectări a cărţii din 1945), Domnia sa nu are un titlu de acest fel şi în general, ocoleşte prudent termenul "Legământ al lui Tudor"....,folosindu-l aidoma o singură dată(p.193). Insuşi schimbarea titlului cărţii, deşi conţinutul rămâne acelaşi, denotă această ocolire. In timp ce ediţia din 1945 poartă titlul: "Tudor Vladimirescu şi mişcarea eteristă în ţările româneşti", cartea de acum este intitulată:"Tudor Vladimirescu şi revoluţia din 1821".

II).- "Tatăl lui Odiseu - scrie I. Caragiani - Căpitan Andruţu Veruşi dar poreclit Mòcean sau Muciană, a fost Român din Aspropotam şi descindea dintr'o veche familie armatolică. Tot această origine are şi numele familii Macedoromâne a Mocioneştilor din Buda-Pesta a Ungariei...El a avut multe lupte cu Turcii, şi poporul, admirând eroismul lui, îi făcu mai multe cântece populare şi lui şi nepotului său de frate Veruşiu Muceană.(Vezi Passov,p. 27-30); Fauriel ,Vol.I,p. 101-112. Căpitan Andruţu făcu armele sub Căpitanul Mitru Vlahotanase....El în răsboaie continue fiind cu Turcii, de multe ori lua cu el şi pe nevastă sa. La 1790 după multe peripeţii, se retrase cu ea în insula Itaca, patria lui Ulysse din Omer. Acolo nevasta îi născu un copil, căruia îi fu nănaşiu camaradul său, amiralul Lambru Cacioni, şi căruia în amintirea rătăcirilor tatălui său, şi amintirea lui Ulysse,eroul insulei, îi dădu numele de Odiseu sau Ulysse, şi astfel avem în istorie un Român cu numele Odisseus(vezi Guda,VIII,p.122). Odiseu Andruţu ajunsese în revoluţiunea greacă dela 1821 atât de celebru ca şi tatăl său. D.Satas (în Hrysallis,vol.III,p.225 col.II) zice împreună cu un Inglez renumit că, poporul grecesc fără de stratarchul Odiseu Andruţu niciodată nu putea să viseze LIBERAREA SA."

Ion Caragiani : "Studii istorice asupra Românilor din Peninsula Balcanică" edit.Academia Română şi tipărită postum sub îngrijirea lui Pericle Papahagi la "Cultura Naţională"-Bucureşti 1929,(vezi pgg.184-186).

III).- Din cele ce s'a aflat ulterior, rezultă că istoricii Români n'a participat la congresul dela Sofia fiindcă organele de partid dela Academia de ştiinţe sociale şi politice,prezidată pe atunci de tovarăşul Miron Constantinescu (alias Meher Khon), le-au interzis acest lucru. Pe această linie,s'ar putea explica

dece regimul "Tovarăşilor" de la Bucureşti, specializat în tot felul de aniversări speciale sau mai puţin importante, a bagatelizat evident,în 1971, aniversarea anului 1821 şi a lui Tudor Vladimirescu. Şi când i-a dat amploare, prin numeroasa delegaţie trimisă sub conducerea Prof. C.C. Giurescu, la Sympozionul greco-român dela Salonic, a făcut aceasta cu scopul de a omologa teza denigratoare a greco-fanarioţilor. Se vede că, pe lângă influenţa acestora exercitată prin diverşi Kondurachi, Kamariano,etc., a mai fost şi faptul că nu-i conveneau actualului regim anumite formulări şi definiţii ale Domnului Tudor. Cu toate că, dintr'un început, el a fost luat ca un punct de plecare şi simbol istoric al acestui regim. Pe această linie a influienţelor eterogene (cripto-fanariote), s'ar putea explica dece la "Academia de ştiinţe sociale şi politice" sub egida căreia apare "REVUE DES ETUDES SUD-EST EUROPENNES", redactată de Kondurachi, problema Românilor din sudul Dunării şi cu deosebire Macedoneni, a devenit "tabu", adică este ignorată, fiind învăluită în complicitatea tăcerii.

Această complicitate a tăcerii se extinde şi în alte sectoare. Aşa de pildă, când se întâmplă, dealtfel foarte rar, să se transmită cântece în dialectul macedo-român la Radio Bucureşti, ele sunt prezentate ca "cântece dobrogene". Se recurge acest eufemism numai şi numai, ca să nu pomenească numele de Aromân sau Macedo-Român pentru care cripto-fanarioţii noştri au un fel de idiosingrasie. Falsul este evident,căci, dat fiind populaţia împestriţată a Dobrogei, acolo se cântă cântice de factură cu totul diferită: Mocanii aşezaţi în acest ţinut, cântă melodii ardeleneşti, Găgăuţii şi Turco-Tătari, mecamuri orientale,Bulgarii de ale lor, iar Macedo-Românii(Aromânii) melodii din locurile lor de origine: Pind, Macedonia, Albania,etc. La fel se procedează şi în prezentarea personagiilor marcante din istoria sau leteratura română. Astfel, în "Tribuna României",nr.1 din 13-11-1972, scriindu-se despre Heliade Rădulescu, se sublinia, parcă ostentativ că, mama lui era "grecoaică". Faptul nu corespunde adevărului. Mai ales că Rădulescu cunoştea dialectul Macedo-Român din legăturile familiare, pe care apoi l-a studiat temeinic. Aşa se explică şi cuvintele lui însufleţite scrise în "Souvenirs et impressions d'un Proscrit"-Paris,1850,p.90."Români din Macedonia, fraţi ai mei, salutare! Numele vostru răsună la urechele mele şi inima mea palpită de bucurie. Glorie vouă, glorie României! Voi aţi liberat Grecia decăzută! Curajul şi devotamentul vostru v'au răsbunat în mod nobil, în contra acelora care vă insultă!"(Se referea la Greci)

Oricum, în vreme ce acestuia îi se atribuie în mod abuziv o origine grecească după mamă, foaia "Glasul Patriei" din 10-4-1969 se fereşte să amintească oridecâteori a venit vorba şi de originea Macedo-română a lui Dimitrie Bolintineanu, cuu ocazia a 150 de ani dela naştera lui. La fel procedează şi cu Octavian Goga, Lucian Blaga,etc. Cu toate că aceştia şi-au afirmat prin vorbă şi scris, această origine. Vorbind de mama sa, lucian Blaga scrie: "Avea în sângele ei o ascendenţă macedoneană. Strămoşii ei din familia Moga, ce a dat neamului mulţi preoţi şi un episcop,veniseră in

în Ardeal din Macedonia, la sfârşitul veacului al XVII-lea,după reprimerea de către Turci a unei răscoale şi după arderea acelei Moscopole cetate balcanică de strălucită faimă, ce întreţinea impunătoare legături de comerţ şi de cultură cu Veneţia".(Lucian BLAGA: Hronicul şi cântecul vîrstelor".Editura Tineretului- 1965, pag. 44-45).

Asemenea omisiuni care se observă până şi în publicaţii Reseriste care apar peste hotare (a se vedea Almanahul 1970,editat de parohia ortodoxă română din Viena) referitor la Octavian Goga, Episcopul Vasile Moga de care aminteşte Lucian Blaga, şi Mitropolitul Andrei Şaguna (p.120) nu sunt întâmplătoare ci sugerate de undeva de sus unde străini de neam îşi exercită influienţa lor antiromânească.

IV).- Cum ne informează "Le Messager d'Athènes"(28 Sept.1956), fostul rector al Universităţii din Atena,Profesorul Ap.Daskalakis a vizitat universităţile din Columbia(N.York), Harward(Boston) "unde a remis rezoluţia adoptată de către Universitatea din Atena care se adresează tuturor universităţilor din lume". In această rezoluţie se invocau "Drepturile Omului" pentru autodeterminarea connaţionalilor din Cypru. Tot atunci, Daskalakis a publicat un articol intitulat: "L'UNO et les droits de l'Hommme" în care preмărea principiile umanitare ale acestei instituţii internaţionale. Totuşi, aceasta nu l'a împiedicat după aceia să preconizeze genocidiul cu deportări în masă care, după Carta UNO-lui,constituie "crime împotriva umanităţii".

Scrie el în oficiosul "Federaţiei Helenico-Americane",din New York: "De mult timp,într'o serie de articole,am insistat ca ceva radical să se întreprindă spre a lichida,odată pentru totdeauna,situaţia periculoasă(n.n.reprezentată de Românii şi Bulgarii din Macedonia)preconizând următoarele măsuri: cei care doresc să mai rămână în Grecia,vor trebui să fie îndepărtaţi din regiunile de graniţă şi transferaţi în insule,în Peloponez şi în alte părţi din interiorul Ţării,unde vor trebui să se stabilească pentru totdeauna,pecând cei care sunt rău dispuşi(la deportare şi incorigibili,(n.n. este vorba de Românii care revendică dreptul de a se instrui şi ruga în limba maternă),vor trebui să fie obligaţi a părăsi Grecia,fiind consideraţi pentru totdeauna,fără drept de reîntoarcere"!

Această soluţie a deportării în masă,a mai preconizat-o Daskalakis tot în "ATLANTIS"(13 Iulie 1952); iar în "ETNOS",oficiosul guvernului din Atena,afost şi mai radical.Scria atunci în plin delir: "Rău s'a făcut că s'a recunoscut prin tratatul şi convenţiile dela Bucureşti protecţia românească asupra Kutzo-Vlahilor(Aromânilor)...După eliberare toţi trebuiau să fie prinşi şi ucişi.Sfârşitul actualei aventuri din Grecia,trebuie să găsească această chestiune definitiv rezolvată,cu fapte împlinite"...(2 Iulie 1948).

Acesta este Domnul căruia cripto-fanarioţi ce mişună,adulează şi infectează şi actualul regim "muncitoresc",i-au pregătit recepţia oficială,în ciuda celui mai elementar simţ naţional şi umanitar,să vorbească la Ateneul Român din Bucureşti şi să viziteze comunităţile greceşti din România.Caracterul ostentativ al acestei vizite apare tot atât de evident ca şi complicitatea tăcerii de care am amintit,precum şi tendinţa de desfigurare a mitului Domnului Tudor.

...

în Ardeal din Macedonia, la sfârşitul veacului al XVII-lea,după reprimarea de către Turci a unei răscoale şi după arderea acelei Moscopole cetate balcanică de strălucită faimă, ce întreţinea împunătoare legături de comerţ şi de cultură cu Veneţia".(Lucian BLAGA: Hronicul şi cântecul vârstelor", Editura Tineretului- 1965, pag. 44-45).

Asemenea omisiuni,care se observă până şi în publicaţiile Bisericeşti care apar peste hotare(a se vedea Almanahul 1970,editat de parohia ortodoxă română din Viena) referitor la Octavian Goga, Episcopul Vasile Moga de care aminteşte Lucian Blaga, şi Mitropolitul Andrei Şaguna(p.120) nu sunt întâmplătoare ci sugerate de undeva de sus unde străini de neam îşi exercită influenţa lor antiromânească.

IV).- Cum ne informează "Le Messager d'Athènes"(28 Sept.1956), fostul rector al Universităţii din Atena,Profesorul Ap.Daskalakis a vizitat universităţile din Columbia(N.York), Harward(Boston) "unde a remis rezoluţia adoptată de către Universitatea din Atena care se adresează tuturor universităţilor din lume". In această rezoluţie se invocau "Drepturile Omului" pentru autodeterminarea connaţionalilor din Cypru. Tot atunci, Daskalakis a publicat un articol intitulat: "L'UNO et les droits de l'Homme" în care preamărea principiile umanitare ale acestei instituţii internaţionale. Totuşi, aceasta nu l-a împiedicat după aceea să preconizeze genocidul cu deportări în masă care, după Carta UNO-lui,constituie "crime împotriva umanităţii".

Scria el în oficiosul "Federaţiei Helenico-Americane" din New York: "De mult timp,într'o serie de articole,am insistat cu ceva radical să se întreprindă spre a lichida,odată pentru totdeauna,situaţia periculoasă(n.n.reprezentată de Români şi Bulgarii din Macedonia)preconizând următoarele măsuri: cei care doresc să mai rămână în Grecia,vor trebui să fie îndepărtaţi din regiunile de graniţă şi transferaţi în insule,în Peloponez şi în alte părţi din interiorul Ţării,unde vor trebui să se stabilească pentru totdeauna,pecând cei care sunt rău dispuşi(la deportare şi incorigibili,(n.n. este vorba de Românii care revendică dreptul de a se instrui şi ruga în limba maternă),vor trebui să fie obligaţi a părăsi Grecia,fiind consideraţi pentru totdeauna,fără drept de reîntoarcere"!

Această soluţie a deportării în masă,a mai preconizat-o Daskalakis tot în "ATLANTIS"(13 Iulie 1952), iar în "ETHNOS" oficiosul guvernului din Atena,el fost şi mai radical.Scria atunci în plin delir: "Rău s'a făcut că s'a recunoscut prin tratatul şi convenţiile dela Bucureşti protecţia românească asupra Kutzo-Vlahilor(Aromânilor)...După elaborare toţi trebuiau să fie prinşi şi ucişi.Sfârşitul actualei aventuri din Grecia,trebuie să găsească această chestiune definitiv rezolvată,cu fapte împlinite"...(2 Iulie 1946).

Acesta este Domnul cărui cripto-fanarioţi ce mişună,adulează şi infectează şi actualul regim "muncitoresc",i-au pregătit recepţia oficială,în ciuda celui mai elementar simţ naţional şi omenitar,să vorbească la Ateneul Român din Bucureşti şi să viziteze comunităţile greceşti din România.Caracterul ostentativ al acestei vizite apare tot atât de evident ca şi complicitatea tăcerii de care am amintit,precum şi tendinţa de desfigurare a mitului Domnului Tudor.

* * *

COMEMORARI SEMNIFICATIVE

(REVOLUTIA LUI TUDOR VLADIMIRESCU (1821) ŞI MIŞCAREA STUDENŢEASCA (1922)

De curând, s'au împlinit 150 de ani de la revoluţia național-socială a lui Tudor Vladimirescu şi 50 de ani de la isbucnirea marei mişcări a studenţimei Române din anul 1922. Simultanietatea acestor comemorări nu se datorează unei simple coincidenţe. Ea are un conex istoric.

Cu viziunea lui extraordinară, Mihai Eminescu, acest al "semnelor vremii profet", a prezis-o cu o precizie aproape matematică. Scrie el: "Domnia fanariotă şi scurgerea sistematică de stârpituri şi faliţi în şesul Ţării Româneşti a ţinut 121 de ani. Abia la 1921 (n.b. sublinierea noastră), avem perspectiva ca prin o lungă reacţiune a spiritului naţional şi a puterii de asimilaţiune a solului şi a rasei, vom fi exterminat până şi urmele acestei domnii odioase". (Vol. II, p. 292).

"Dacă o generaţiune - scrie el în altă parte - poate avea un merit, e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse de necesităţi de la locul pe care îl ocupă în lănţuirea timpilor. Şi istoria lumii - cugetă deşi încet însă sigur şi just: istoria omenirii e desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu. Numai expresiunea exterioară, numai formularea cugetării şi a faptei, constituiesc meritul individului ori al generaţiunii, ideea internă a amândora e latentă în timp, rezultatul unui lanţ întreg de cauze, rezultat ce atârnă mai puţin de voinţa celor prezenţi decât a celor trecuţi". (Vol. I, p. 43).

Aceste impulsuri sau suflu al istoriei româneşti l'a simţit generaţia studenţimii dela 1922. O mărturisesc protagoniştii "Mişcării Studenţeşti". Scrie Căpitanul: "Această nebănuită de nimeni manifestare colectivă a tinereţii româneşti a fost o isbucnire vulcanică, pornită din adâncurile naţiei" (P.L., p.75). Aceiaşi mărturisire o face şi Ion Moţa: "Ne-am dat clocotului şi svâcnirii curate. Căci "Mişcarea Studenţească" n'a fost decât o svâcnire a inimei noastre, mai bine zis o reproducere în sufletele noastre a unei svâcniri uriaşe, venite din adâncurile fiinţei neamului nostru. Un spasm al naţiunii bolnave, iată ce a fost mişcarea noastră" (Cranii de Lemn, p. 230).

Privind problema în perspectiva timpului isbucnirea Mişcării Studenţeşti apare ca o revanşă istorică. Cum relevam cu alt prilej +reflectând asupra desvoltării istorice a României Moderne, Mihai Eminescu, cu privirea pătrunzătoare a desprins conflictul, mai mult sau mai puţin larvat, ce există între elementul intrus (venetic) şi cel autohton.

"La 1821 - scrie el - începe reacţiunea elementului autohton şi merge biruitor până la 1866. La 11 Februarie 1866 învinge din nou elementul imigrant. Există de atunci o oscilaţiune, o mutare

(+) Vezi "Destinul unei generaţii", Editura "Armatolii" 1952 ROMA

a punctului de gravitaţie când spre elementele instinctiv naţionale, când asupra celor instinctiv străine"...(Vol.II,p.294). Privită chestiunea prin această prizmă, se poate spune fără exagerare că "Mişcarea studenţească dela 1922", care s'a desăvârşit în Mişcarea Legionară, este cea mai masivă afirmare a elementului autohton, ce s'a produs în intervalul de un veac, dela Revoluţia lui TUDOR.

Ca esenţă, atât acţiunea lui Tudor cât şi aceia a Căpitanului sunt identice, întrucât era acelaş instinct naţional, care isbucnea contra aceluiaşi rău cauzat de venetici. In ceeace priveşte amploarea spirituală şi gradul de formulare ideologică,cum era şi firesc, difereau, întrucât Mişcarea Legionară, pe lângă că absorbise toate ideile şi sentimentele naţionale dospite şi prelucrate vreme de un veac, era şi expresia românilor de pretutindeni.

Cu totul în alţi termeni se prezintă problema, dacă se compară generaţia tinerilor dela 1922 cu aceea tinerilor dela 1848.Diferenţa este esenţială atât în ceeace priveşte geneza spirituală,cât şi modul de acţiune. Evident, problema este vastă şi, în spaţiul restrâns al acestor pagini, este greu să fie abordată în toţi termenii săi. Pentru a ne face o idee, vom spune că generaţia de la 1848, cu tot patriotismul vizionar de uriaşe proporţii al unui Nicolae Bălcescu, al lui Kogălniceanu şi al altor elemente de elită, totuşi, ea nu s'a desvoltat pe traiectoria şi sub impulsul instinctului naţional. Cauza generală a fost că "conjunctura istorică" creiată de revoluţia franceză, cu ideile sale de libertate şi fraternitate, a fost atât de fascinantă, încât nu s'a observat că se adoptau lucruri care erau în disonanţă cu factorii: rasa şi mediul românesc. La aceasta s'a adăugat şi o cauză specifică stărilor de lucruri din Principate la acea epocă: ideile-forţă ale acestei generaţii au servit de manta pentru progeniturile fanarioţilor, spre a se mimetiza şi infiltra iar la posturile de conducere, pe care le pierduseră, după curentul de ostilitate ce s'a stârnit în urma revoluţiei lui Tudor Vladimirescu.

Aceste elemente străine vor avea interesul să accentuieze şi mai mult caracterul congenital cosmopolit al revoluţiilor din 1848, care se întinseseră în cele mai multe din ţările Europei. "Ei-cum scrie Eminescu- vor să nu rămână nici sâmbure, nici rădăcină din ideile trecutului, pentru ca brazda să fie îndestul înfoiată să primească în ea sămânţa noilor idei"(Vol.II,p.428). In felul acesta sperau ei să facă "Patria un Hotel, poporul o amestecătură, Biserica un Teatru pentru politicieni, Ţara teren de exploatare pentru străini, viaţa noastră publică o ocazie pentru ilustrarea şi ridicarea în sus a ingratitudinii din câteşi patru unghiurile lumii"(Vol.II,p. 429).

Presiunea exercitată de influienţa exterioară a fost atât de copleşitoare, încât, cu toate protestele făcute de elita intelectuală în frunte cu Eminescu, Conta, etc.,instinctul naţional,răscolit de mişcarea lui Tudor nu s'a putut manifesta. El a trebuit să se retragă din nou în inima poporului.

"A fost - scrie Vasile Marin - perioada zisă paşoptistă,formată de oameni de mare credinţă şi de înalt patriotism,începând cu Bălcescu şi până la Kogălniceanu, care au luptat să se elibereze de influienţa epocii lor, dar n'au putut"(Crez de Generaţie).

Din această cauză, desvoltarea ulterioară a Statului Român nu a avut vigoarea unei creşteri organice. Acest lucru se agrava pe măsură ce elementele cosmopolite (veneticii) căpătau preponderanţă în viaţa publică. Lipsit de toată seva naţiei şi echilibrul interior, care îl dă instinctul, multe instituţii se desvoltaseră artificial şi fără pulsaţii de viaţă. Spiritul de imitaţie servilă înflorea în toate manifestările individuale sau colective,împerechiat cu acel degradant complex de inferioritate faţă de Occidentali.

Aşa zisa societate cultă şi civilizată din România era sufleteşte cu totul la remorca cercurilor corespunzătoare din Apus şi nu avea nici un stil original, fiindcă nu se mişca pe linia interioară a propriului destin naţional. Toată prosperitatea materială -reflex mai mult al imenselor bogăţii, dăruite de Dumnezeu pământului românesc- nu scimba nimic de esenţă, fiindcă era de natură exterioară. Mai degrabă, era chiar dăunătoare, înstrăinându-ne şi mai mult de adevăratele virtuţi român ști. Această primejdie a intuit-o adânc Eminescu când o denunţa cu cuvinte de foc. Totuşi,nu s'ar putea contesta şi unele rezultate politice reale, cum ar fi unirea Principatelor, proclamarea independenţei Regatului român şi mai ales întregirea naţională, cu toate că aci un rol precompănitor au jucat Domnitorul Cuza şi Regii Carol I şi Ferdinand.

Mişcarea Generaţiei dela 1922 este, dimpotrivă, -cum am spus- o isbucnire masivă şi triumf al instinctului naţional. Pusă pe o linie de mare sinceritate, atât faţă de sine însuşi cât şi faţă de alţii, ea a pus premiza de bază pentru desvoltarea unei autentice culturi şi civilizaţii româneşti. Având,cum am spus,similitudini de esenţă cu revoluţia lui Tudor isbucnită cu un veac în urmă, ea constituie o revanşă istorică pentru înfrângerea dela 1848 şi mai ales dela 1866, când - cum scrie Eminescu - "învinge din nou elementul emigrant"(Vol.II,p.294) în detrimentul elementului autohton.

Pornită sub impulsul forţelor isvorîte din adâncurile pământului strămoşesc, Mişcarea Generaţiei dela 1922 răsbate întreg noianul de adversităţi îngrămădite de aproape un veac de climatul cosmopolit biruitor la 1848. Axa luptei sale se ridică din interior spre exterior. Deosebirea cu Mişcarea paşoptistă este esenţială. De data aceasta, amprenta autenticului românesc se va grefa pe toate realizările din orice domeniu de activitate, fecundate fiind de noua spiritualitate, care se naşte. In locul imitaţiilor servile, se va manifesta cu deosebită fervoare specificul românesc. Luând cunoştiinţă de propriile sale forţe şi mişcându-se pe linia propriului său destin, neamul românesc va năzui să intre prin poarta mare a istoriei. Dar o diferenţă există şi în raport cu evenimentele externe. Generaţia paşoptistă se încadrează în climatul politic al epocii sale, din cauza excesului de imitaţie, cu individualitatea ei aproape complet anulată. Ea a împrumutat totul din afară. Dimpotrivă, Generaţia dela 1922, luptă crâncen, din

impuls propriu, împotriva climatului existent decadent, şi năzuieşte să promoveze concepţia sa de viaţă eroică, morală şi creştină adică, toate valenţele sufletului românesc înăbuşite încă din timpul fanarioţilor. Cu alte cuvinte, devine părtaşe, şi este un factor destul de important în efortul european şi poate mondial, de a urni lumea modernă din criza spirituală, politică şi socială, îm care se sbate de atâta timp. Chiar şi faptul că isbucnirea Mişcării Studenţeşti dela 10 Decembrie 1922 - pornită, cum am văzut, din instinct - este atât de învecinată, ca timp, de marşul fascist asupra Romei, din Octombrie 1922, şi de revoluţia naţional-socialistă din Noembrie1923, nu numai că exclude o imitare, dar şi arată că din punct de vedere al "momentului istoric" instinctul românesc a reacţionat dintr'un început, indicând primejdiile de moarte ale bolşevismului Euroasiatic. Şi pe acest plan, ea poate fi o piatră de hotar între două lumi.

Acest proces firesc de însănătoşire spirituală şi materială, a fost întrerupt de data aceasta, printr'o intervenţie directă a factorilor ostili din străinătate. Aducerea lui Duca la putere cu misiunea precisă de a lichida Mişcarea Legionară, a fost prima încercare criminală pentru asigurarea preponderanţei elementului străin şi înstrăinat. A doua încercare s'a făcut cu intervenţia directă a lui Carol care a folosit pornirile sanguinare ale lui Armand Călinescu. Căpitanul şi o bună parte din elita legionară au fost decimaţi. Toate aceste crime au pregătit marea trădare a poporului român, care îndură iar, sub masca comunistă, aceleaşi asupriri din partea elementelor străine, camuflate însă de data aceasta, sub eticheta socială.

Minimalizarea revoluţiei lui TUDOR VLADIMIRESCU ca şi denigrarea lui şi a CAPITANULUI, evidenţiază încă odată, că lupta între elementul românesc şi cel venetic de care vorbeşte Eminescu se găseşte în continuare.

Am găsit necesar să subliniem acest fapt spre a evidenţia semnificaţia deosebită a acestor două comemorări naţionale intim legate între ele.

...

COLECTIA «BIBLIOTECA VERDE»
Director: C. PAPANACE
25087 SALÒ (Prov. Brescia) ITALIA

AU APARUT

1	*VERIANUS*	Conceptia de viata si stilul de lupta legionar.
2	*Constantin PAPANACE*	PRO BALCANIA. Considérations sur l'union balcanique et la solution des problèms litigeux de ce secteur européen.
3	» »	La persécution des minorités Aroumaines (Valaques) dans les Pays Balcaniques. Le Problème Macédonien.
4	» »	MIHAI EMINESCU un mare precursor al Legionarismului românesc.
5	» »	Destinul unei generatii.
6	» »	Orientari pentru legionari.
7	» »	Justice pour les Aroumains (Valaques).
8	» »	Martiri Legionari.
9	» »	Orientari politice în primul exil (1939-1940).
10	*Ion I. MOTA*	Corespondenta cu Serviciul Mondial (1934-1936).
11	*Constantin PAPANACE*	Identitatea unor nume patronimice la Italieni si Aromâni.
12	» »	L'Origine et la conscience nationale des Aroumains. (La terreur grecque en Macédoine)
13	» »	Le droit d'asile politique et le problème des minorités ethniques opprimées.
14	» »	Spre o democratie social-crestina. (Orientari pentru Legionari)
15	» »	La genesi ed il martirio del Movimento Legionario Romeno.
16	» »	Colectia «Orientari pentru Legionari» Vol. 1.
17	*Nae IONESCU*	Fenomenul Legionar.
18	*Constantin PAPANACE*	Despre Capitan, Nicadori si Decemviri.
19		Colectia «Orientari pentru Legionari» Vol. 11
20		Colectia «Orientari pentru Legionari» Vol. 111.
21	*Constantin PAPANACE*	Indreptar legionar în Exil.
22	*Gheorghe RACOVEANU*	Miscarea Legionara si Biserica.
23	*Constantin PAPANACE*	Geneza si urmarile revolutiei lui Tudor Vladimirescu.